

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 1150 L
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy órára 110 "

XI. évfolyam * 154. szám

1928 július 14. Péntek Szombat

* 5688 Thamusz 25 *

Cenzurat: Sucló

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kulturifölény, vagy tulprodukcio

A nyílt és burkolt numerusz klauzuszokkal telített kelet-európai országokban bizonyára csodálkozva kapják fel a fejüket az emberek ama hírek hallatára, amelyeket sötét és rejtélyes, nemrégiben még felvadász kontinensekről sodor felénk a táviró. A civilizáció és kultúrát második évezredét taposók és eljutottunk szerencsésen odáig, hogy a főiskolák kapuiban hol a bunkósbot, hol az írott törvény, hol a körmönfonton megismerkedett tanulmányi és vizsgarendszer áll őrt és korgati könyörtelenül vizsgál azokat, akik az „alma mater” említi szomjuzzák.

Nemrégiben kerültek nyilvánosságra Dél-afrikának népszámlálási adatai, amelyből kiderült, hogy a mintegy nyolc millió lakosú köztársaságnak annyi főiskolai végzettségű bürokrata-intellektuális van, hogy a legtöbb kereskedő, iparos és hivatalnok akadémiái diplomával végzi a megismerését. E „rendellenes” állapot nem robbantott ki sem forradalmat, sem másfajta destruktív, egész rendszeren, sőt nagyon rendszeresen élnek a Fokföld környékén az emberek, ahol a statisztikusok szerint a nyomor csak hírből ismert. Most Ausztráliából érkezik hasonló híradás, amely közli, hogy az ötödik világ-rész összes lakosainak száma hatmillió 262 ezer, tehát jóval kevesebb, mint a mai Magyarországon és a parányi lakosságú hatalmas kontinens napról-napra fejlődik annak ellenére, hogy a husz és harminc év közötti férfiakosságának több mint 70 százaléka akadémiái képzettséggel bír.

Hát így is lehet? Hiszen erre felé már övek óta proféták és tanok hatalmasodtak el, amelyek azt tanítják, hogy nemzetek és országok katasztrófáját csak akkor lehet elkerülni, ha mennél szűkebbre szabják az iskolák bejáratát. Minden tiltók és nyílt numerusz klauzusz az intellektuális pályák túltelítését, elsősorban persze a zsidókkal való túltelítéstől fél. Az azonban, hogy Dél-afrikában és Ausztráliában a felnőtt emberek 70 százaléka szerzett főiskolai diplomát, korántsem jelenti egy általános intellektuális proletarizálódás kezdetét. Nem jelent nemzeti veszélyt és nemzeti dekadenciát, sőt az ország összkulturális pozícióját gyarapodást jelenti. Mert mi történik Dél-afrikában és Ausztráliában? A lakosság jórésze az öszlönösen világráhozott tanulási vágyának engedve, végig tanul annyit iskolát, amennyit csak lehet, azután számotvet az intellektuális pályákon való elhelyezkedési lehetőségekkel és ha úgy találja, hogy pillanatnyilag diplomához kötött szabad foglalkozáson nincs teret, szembrevágja orvosi, tanári, ügyvédi, vagy mérnöki oklevelét és beáll a puli mögé, irodába, vagy műhelybe, ahol egy halom tudással felfegyverkezve, tudja szolgálni a saját és az ország érdekeit.

Ezzel szemben mi történik nálunk? Romániában nincs ugyan numerusz klauzusz illetve nincs írott törvényben lefektetett numerusz klauzusz. A középiskolák negyedik osztálya felér azonban egy-egy numerusz klauzusz-paragrafus-sal és minden vizsga ugyanazt a célt szolgálja, mint a numerusz klauzusz törvény pontosan körvonalazott cikkelye. Általános elv az, hogy a többségi diákok negyven, a kisebbségi diákok nyolcvan százaléka nem szabad felengedni az egyetemig. A többiek mehetnek suszternek, ahhoz nem kell diploma. Egyet-

azonban elfelejt a magas közoktatástípusi kormányzat, amit könnyen megtanulhatna akár Ausztráliától, akár Dél-afrikától. Azt, hogy ezzel a vizsgarendszereken keresztül megnyitkozott numerusz klauzusszal nem csak a diplomás szabad foglalkozáson való elhelyezkedés, de a tanulási lehetőséget is elzárja az ország népétől. Nem elég az, hogy a szabadverseny-től megijedve, nemzetiségek szerint osztályozzák meg a jövőbeli orvosok, ügyvédek, mérnökök tanárok és államhivatalnokok sorát, de elzárják a tudás forrásaitól azokat is, akik ausztráliai, vagy dél-afrikai példára, előre azzal a szándékkal

mennek az egyetemre, hogy valamilyen diploma nélkül is elérhető gyakorlati pályán keressék meg kenyérüket. Mert ha már valaki lemondana arról, hogy az állam orvosnak, ügyvédnek, vagy tanárnak ismerje el, miért nem lehet meg annak a lehetősége, hogy természettudományi, filozófiai, nyelvi, vagy magasabb műszaki studiumokat tanuljon? Nemcsak a diplomát, de magát a tanulást is a lehetőséget őrzi féltékenyen ez a lehetetlen rendszer. A kormánynak nincs gondja arra, hogy különböző típusú szabad, vagy kötött tanulmányi programmal működő főiskolákat létesítsen, ha pedig magán, vagy társadalmi kezdeményezéssel indulna meg ilyen akció, rögtön kész a

zugiskola vádja, a kormány rögtön veszélyt szimatol az ilyen kezdeményezésben és el sem tudja képzelni, hogy akadjon valaki, aki l'art pour l'art a tudásért akar tanulni és nem azért, hogy megszerzett felkészültséget az ország, vagy a kormány ellen fordítsa. Ahhoz, hogy valaki osztályról osztályra haladhasson, egy-egy vizsgát kell tennie s ezen a vizsgákon feltétlenül el kell bukna az előre kijelölt százaléknak. Így lesz egy konok politikai és kultur-konceptióban az ország serdülő fiataljának egy jórészből közönséges percentszám, amely már előre tudatlanságra van elítelve, hogy messzire mögöttes kullogjon a sötét Afrikának és vad Ausztráliának.

A Krasszin megmentette a Viglieri csoportot is

Most már csak Amundsen és az Alexandrino csoportot keresik. A megmentett olasz tisztek drámai részleteket beszélnek el Malgreen professzor haláláról

Olaszország moszkvai követe útján fejezte ki halálát Oroszországnak a Krasszin bravurjáért

Riga július 13. Moszkvából érkezett hivatalos jelentés szerint a Krasszin jégtörő hajó, amelynek személyzete tegnap este megmentette a Malgreen-csoport két tagját, tegnap este 9 órakor megérkezett ahhoz a jégtömbhöz, amelyen a Viglieri-csoport borzalmak körülmények között küzdött életben maradásáért. Tudvalevő, hogy Lundberg pilóta részletesen beszámolt arról, hogy a jégtömbön meghuzódó olaszok már a végső kétségbeeséssel küzdenek, mert jégtömbjük egyre jobban olvad s életüket az egyre közelebb érő jegesmedve-csordák veszélyeztetik.

Ügyszólván mindenki le is mondott már a Viglieri-csoport életéről, annál is inkább, mert maga a Krasszin is több napon át a jégbe volt fagyva s nem tudott előrehaladni az északiskari kutatók megmentésére irányuló útján. A szükszavú távirat szerint a Krasszin sikeresül feléltetőre vennie Nobile expedíciójának a jégben rekedt hátramaradottjait. A távirat nem számol be arról, hogy a Viglieri csoport tagjai milyen állapotban kerültek a hajó fedélzetére, hogy ki él közülük, ki nem. A távirat csupán még azt jegyzi meg, hogy a Krasszin a Viglieri-csoport felvétele után azonnal elindult Amundsen és az Alexandrino-csoport felkutatására.

Kingsbay, július 13. A Nobile-féle expedíció első halottjának a svéd Malgreen tanárnak tragikus halála mélyszégyes megdöbbenést váltott ki az egész világon. Hazájában különösen mélyszégyes gyász okoz a kiváló kutató szomorú sorsa, aki lelkesedésének, önfeláldozásának áldozata lett, mint társai elbeszéléséből kiderül: már egy hónappal ezelőtt még megdöbbenőbb az, hogy a skandináv lapok megbízható állításai szerint a fiatal tudós halálát tulajdonképpen Nobile tábornok okozta, akivel a fiatal tudós szeszszólalkozott s maga mellé véve két alpesi katonát, nekivágott a hómezőnek.

Malgreen halála június 15-én következt be. Halála előtt fejszólította társait, Zoppi és Mariano alpesi katonákkal, hogy hagyják ott és menjenek tovább. Egyet Zoppi és Mariano megmentésének hírére Olaszországban óriási lelkesedés tört ki és az összes lapok vezetőcikkeiben hallalkodnak a Krasszin legénységének. A moszkvai olasz követség tegnap a leghálásabb köszönetét fejezte ki a sikeres és önfeláldozó mentésért.

Ujabb jelentés szerint a Krasszin, miután fedélzetére felvette a két megmentett alpesi katonát, elindult a XIII. Károly sziget irányába, hogy a Viglieri-csoport megmentését megkísérelje. Ha ez sikerül, egy a hajó haladéktalanul Csuknovszky orosz pilóta megmentésére siet.

Hogyan halt meg Malgreen

Moszkva, július 13. A Krasszin nevű hajó első tiszteje, Boguliev Ivan, hosszú rádiójelentést adott le Marino és Zap-

poni elbeszéléseiből, akik részletesen elmondták az expedíció szenvedéseit. Altkalában a Malgreen-csoport sorsa netlennetes volt. Kevés élelmiszerük gyorsan elfogyott már az első éjszaka. Mialatt a hóvihár tombolt, a beteg Malgreen rettentően szenvedett eltört karja miatt úgyhogy könnyek jöttek szeméből, melyek a borzalmas hidegben megfagytak. Az expedíció tagjai azért imádkoztak, hogy megérhessék a hajnalt. Amikor a vihar elállott, jegesmedve-csorda rontott rájuk. Beléjük löttek s miután felkapták Malgreen, futva menekültek. Amikor megvirradt, észrevették, hogy Malgreen halott. Malgreen holtestét Roch szigetén hagyták. Számos éjszakan keresztül kóboroltak ezután s a fagyól való félelmükben majdnem megőrültek. Nyolcszor keringett fölöttük repülőgép, de egyszer sem vette észre őket. Ha végül is rájuk nem talál a Krasszin, úgy mihamarabb elpusztultak volna.

Egy német mentési kísérlet

Berlin július 13. Gróf Franz Vetter, a német képviselőház volt elnökének fia érdekes tervvel foglalkozik az Italia és a Nobile-expedíció szerencsétlenül járt résztvevőinek megmentése érdekében. Gróf Vetter tegnap táviratot intézett Hindenburg birodalmi elnökhöz és dr. Eckenerhez, a friedrichshaveni Zeppelin-művek vezetőjéhez, arra kérve őket, hogy a most elkészült hatalmas Zeppelin-lég-hajót küldjék a szerencsétlenül járt expedíció megmentésére. A birodalmi elnökhöz intézett sürgöny így szól:

„Emberi számítás szerint majdnem kizárt dolog az Italia hőseit meglehessen élve menteni. Egyetlen kilátás mégis valamelyes eredményre a most elkészült „Graf Zeppelin” nevű léghajó. Alázatosan kérem excellenciádat, hasson morális befolyásával oda, hogy ezt a léghajót haladéktalanul bosszúságok a mentés-ügyének rendelkezésére. Az emberiség szolidaritásának nevében kérem, járuljon hozzá a hősi megmentéséhez!”

Vetter gróf a lapokban a következő nyi-

latkozatot tette ebben az ügyben: — En magam még Silberer és Ecommo idejében ballon-repülő voltam és azóta is részt vettem a repülő-technika fejlődésében. Az utóbbi napokban nyilvánvaló lett előttem, hogy aeroplánok segítségével aligha lehet a „vörös sátor” szerencsétlenül lakóit megmenteni. A mentés egyetlen lehetősége az volna, ha a hatalmas és legmodernebbül felszerelt „Graf Zeppelin” léghajót mozgósítanánk erre a célra és pedig azonnal. A léghajó kolosszális méretű, nagyobb befogadóképessége van minden eddigi léghajónál és a német technikának ez a csodája egyedül alkalmas arra, hogy legrövidebb idő alatt elérje a vörös sátor még viharban is. A léghajó száz méterig képes leszállani és kitűnő kötélfelkészüléssel segítségével egymás után tudna megmenteni a felig megfagyott embereket.

A birodalom elnökének azonban haladéktalanul kell határoznia, mert minden nap, sőt minden óra, amit késünk, taljessé teheti a katasztrófát.

„Akar ön három hónap alatt egy millió lejt keresni?”

A bukaresti kereskedők tragédiája. A „kettévágott”, az „elszakított” és „összeütközött” áruk. Kereskedés a zuhanó turistához

Bucuresti, július 13. Az egyi kbukaresti lap legutóbbi számában jelent meg a következő hirdetés:

Egy millió lejt tőkét keresek. Teljes garanciát nyújtok. Három hónap múlva az egymillió lejt helyett két milliót fizetek vissza. Érdeklődni lehet...

Délután már ott ültem szemben Halpern úrral, aki ezt a nem mindennapi hirdetést leadta az újságban. Halpern ur simára borotvált arcában két okos szem ragyogott, fölényesen kínált helyet egy rozoga karosszékekben és úgy látszik az arcomról leolvasta, hogy a szoba szegényes környezete nagyon kiábrándítólag hatott rám, mert a beszélgetést így kezdte el:

— Csak átmenetileg lakom ebben a szobában, amíg a butoraim Csernovitzból megérkeznek. Látom magán, hogy csalódottan néz körül és más környezetben gondolta el azt az embert, aki egymillió lejt keres és három hónap múlva két millió lejt ad vissza a kölcsönkért egymillióért. De hallgasson meg előbb és aztán be fogja látni azt, hogy pontosan ahogyan hirdetem, én tőkéletes garanciát tudok nyújtani a pénzért. De min-

Jönnek a doni kozákok

denekelőtt szabad érdeklődnöm, hogy van-e önnek egymillió leje és azt milyen értékekben tartja?

Megnyugtattam, hogy az egymillió lejt tényleg megvan és bár nem az etyém, hanem a nagybátyámé, aki mostanában adta el a házat két és félmillió lejtért, ő hajlandó volna egymillió lejtel valami biztosnak látszó üzletbe belemerülni. Halpern ur szemmel láthatólag meg volt elégedve a válasszal.

Egy szép napon...

— Pontosan egy olyan embert kerestem, mint ön, illetve mint a nagybátyja. A millió ugyebár készpénzben van és így azonnal hozzá lehet kezdeni az operációhoz. Mindenekelőtt magamról elmondom a következőket. Én nekem Csernovitzban volt éveken keresztül rövidáruüzletem, nagy héttel ezelőtt mentem tönkre. Volt egy esomó váltóm, amit nem tudtam fizetni, az árut a beszerzési áron alul adtam el, csak hogy a felszínen tudjam magamat tartani. Ujabb árut vettem hitelbe, hogy a vevőimet ne legyek kénytelen az üres pólcok előtt fogadni. De ezt az árut is el kellett kötványvetelnem, hogy a tartozásaimat fizetni tudjam. Egy szép napon arra ébredtem, hogy üres volt az üzletem és nekem nem maradt más, mint egy esomó adósságom. Volt egy kis házam, ezt eladtam, kifizettem az adósságaimat és most...

Ugy hajolt meg előttem, mint egy szinész a rivaldán.

— És most itt vagyok, hogy ugyanazzal a móddal, ahogyan tönkre tettem magamat milliókat szerezzünk...

— Szabadna talán a pontos, részletes terveit hallanom? — kérdeztem.

— Én teljesen megbizom önben és biztos vagyok abban, hogy rábeszéli kedves nagybátyját, hogy rámbizna a pénzét. Ezért hajlandó vagyok önnek elmondani részletesen a terveimet. Tessék elővenni az „Argus” akármelyik számát, ott látja, hogy ez a lap mindennap lekötli azoknak a kereskedőknek a neveit, akiknek a váltóit megóvatolták. Naponta kétháromszáz ilyen kereskedő nevet olvashatja.

hatja. Azt tudja ugyebár, hogy az a kereskedő, akinek a neve ezen a szegénylistán egyszer megjelent, tehát akinek a váltóját egyszer megóvatolták, az nem kap többet egyetlen gyarostól sem hitelt. Tehát egy megóvatolt váltó itt, a Regában egyet jelent az üzlet bezárásával. Már most az is érthető, hogy a kereskedő minden követ megmozgat, hogy a váltóját az utolsó pillanatban még ki tudja egyenlíteni, nehogy az óvatolásra kerülhessen. Ilyen helyzetben akármelyik kereskedő negyven és ötven percent kamatot is ad a pénz után...

— Értem — mondtam csalódottan, én az ilyen megszorult kereskedőknek magas kamatra pénzt akar kölcsön adni. Halpern ur jóízűen kacagott.

Az „Argus” harmadik oldala

— Hát olyan buta embernek nézek én ki, hogy egy ilyen kereskedőnek pénzt kölcsönzzek? Azt a pénzt az ember soha életében nem látta viszont. Egy olyan kereskedő, aki már arra van rászorulva, hogy ötven-hatvan percentért pénzt vegyen fel, az nagyon hamar átkerül az „Argus” című lap harmadik oldalára, a hol a bukott cégeket sorolják fel és semmi kedvem sincs ahhoz, hogy az ötven percentre kihelyezett tőkemből csak hosszú huzavona után lassak viszont öt-tíz percentet. Eszem ágában sincs pénzt kölcsönözni egy ilyen kereskedőnek, hanem az én tervem az, hogy visszafelé forgatom bukásom filmjét...

— Szíveskedjék valamivel világosabban kifejezni magát kedves Halpern úr!

— A tervem a következő: Nekem meg-

SZIBERIA filmmel

vannak itt a jó összeköttetésem és én mindennap tudom, hogy melyik kereskedőnek van valami nagyobb váltótartozása. Felkeresek egy ilyen kereskedőt és olcsó áron vásárolni kezdek nála, mondjuk százezer lejt értékű árut. Százezer lejt készpénzért én összevásárolhatok három — négyszázezer lejt értékű árut. Ha például egy kereskedőnek százezerlejes váltója áll óvatolás előtt, akkor az nem törődik azzal, hogy háromszoros veszteséggel ad tul az áruján. Annak pénz kell. Készpénz. Hiszen említettem önnek az előbb, hogy így mentem én is tönkre. És most nem csinállok egyebet, — mint említettem — visszafelé forgatom a filmet.

Erdély boldogítása

— Szóval az ön terve az, hogy a megszorult kereskedőktől harmadáron összevásárolja a portékát, na és mostan, hogyan értékesíti az összevásárolt árukat?

— Erre is megvan a pontos tervem, sőt már meg is vannak az embereim, akik teljes garancia mellett az áruk eladásával fognak foglalkozni. Erdélyben a közönség nagyon szívesen keresi fel az ugynevezett parti-áruházakat. Ha mi a harmadáron összevásárolt árut, ha csak féláron is eladjuk Erdélyben, máris megvan a kétszáz százalékos keresetünk. De nem is kell, hogy ennyire lemenjünk az árral, hanem az erdélyi angrosszistáknak átengedjük a stockot husz percent engedménnyel és ekkor kétszázötven percentet kerestünk a pénzünkkel. De ha nem tetszik Önnek az erdélyi piac, akkor itt helyben, Bukarestben is el tudom az árut adni.

A „zuhanó turistához”

— Nem tudom megfigyelte-e azt az lázma... Persze az üzlethelyiségnek a

üzletet a Calea Victoriein, ott van szemben a prefektúrával. A tulajdonosa az üzlete cégtáblája felé kiragasztott egy feltűnő színekkel nyomott hirdetést, amely a következőket ábrázolja: Egy hatalmas betűkkel rajzolt 100-as számjegy, melyet a közepén egy kard szel ketté. Alatta ez a felírás: „Igy szeljük mi is ketté az árainkat.” A Páris utcában egy élelmes ember a következőképpen alakította át a cégtábláját. Egy kettészakított száz lejes bankjegyet festetett a cégtáblájára és alá ezeket írta: „Igy szakítottuk mi is ketté az árainkat.”

A közönség persze bedúl az ilyesminek és megveszi a száz lejt értékű árut hatvan lejtért és közben a kereskedő is jól jár, mert hatvan lejtért adhatja el az árut, a mit különben harminc lejtért kellene eladnia, ha nagyon megszorul és valamelyik váltója óvatolás előtt áll.

A Strada Carolon az egyik kereskedő egy összeütközött vonatot festett a táblájára ezzel a felirattal: „Igy zuzódnak össze a mi áraink.”

— Nos, most már remelem, sejtje hogy mi az én tervem. Az olcsó áron összevásárolt árut mi közvetlenül a fogyasztóknak fogjuk eladni. Mi is kiragasztunk egy hatalmas táblát. Nekem már meg is van az ötletem hozzá. Egy magas hegyről lezuhanó turistát fog ábrázolni, ezzel

Perlik a hálókoesi-társaságot az égő luxusvonat utasai

Bécs, július 13. Tavaly március 15-én a Carnes—San Remo—Bécs-i luxusvonat Pávia és Milánó között hirtelen kigyulladt és az egyik hálókoesi, valamint a podgyászkoesi teljesen elégett. A tűz nagy pánikot okozott az utasok között, akik csak nagy ügyvel-bajjal menekültek az égő ágyak-

Bemutatja a SELECT-mozgó

ból. A vonat a nyílt pályán megállott és a két elégett kocsi lekapcsolták. A podgyászkoecival együtt a legtöbb utas bőröndjei a tűz martalécai lettek. A károsult utasok elhatározták, hogy kártérítést perit indítanak a nemzetközi hálókoesi-társaság (Waggons-Lits) bécsi telepe ellen. Az országos polgári törvényszék ma tartotta meg az ügyben a perfelvételt.

A luxusvonat károsult utasai a következő összegek erejéig perlik a hálókoesi-társaságot.

Dietrichstein-Mensdorf Sándor herceg 17.167 schilling.

Fränkl Siegfried 15.000 schilling.

Beck Robert 10.000 schilling.

Gröbl Gyula és Zseri 50.000 schilling.

Kallberg Hugó ügyvéd és felesége 21.718 schilling.

aradi Neumann Adél bárónő 49.630 schilling.

Riedel Gusztáv 41.953 schilling.

Seidl Lili 17.749 schilling.

Stern József ügyvéd és felesége 12.583 schilling.

Sumegi Ernő és Ilona 30.560 schilling.

Taussig Vilmos és Fleischner Hermin 47.014 schilling.

Zmigorod Annie 26.750 schilling.

Szállítási és elemi biztosító rt. 17.850 schilling.

Ezek az összegek együttesen 414.509 schillinget, vagyis több mint 13 millió lejt tesznek ki. Ezenkívül külön perit indított a járásbírósa előtt Böhm Zsigmond 8835 schilling erejéig a kereskedelmi bíróság előtt pedig az

Amióta megjött az eszem Indiai banánt eszem

a kőnarral: „Igy zuhanak a mi áraink.” És tele rakkuk a kirakatainkat szédületesen olcsó portékával.

— Biztos lehet abban, hogy a kedves nagybátyja az egy millióját nem három, hanem egy hónap alatt meg lehet dupla Calea Victoriein kell lennie. De ez sem okozhat gondot. Valaha a Victoriein több százezer lejt lelépéssel sem lehetett egy üzlethelyiséget kapni és ma a Capsa mellett, tehát a város kellős közepén már hetek óta üresen áll egy helyiség, rajta a „Kiadó” cédulával, de a kutyának sem kell. Itt fogjuk berendezni az üzletünket a zuhanó turistához... nos mi szól az ötletemhez? Hajlandó beszélni a kedves nagybátyjával?

Megígérem, hogy beszélni fogok a nagybátyjammal.

elvesztett bőröndök tartalmáért a következő perek vannak folyamatban: Návay Frigyes (Ungarisch-Ostrau) 73.860 cseh korona.

Neumann Adél bárónő (Arad) 3.500 schilj Neumann Stefánia bárónő (Arad) 43.435 dollár.

A periratok szerint a hálókoecikban hiányoztak az oltó-készülékek, amelyekkel pedig a tüzet el lehetett volna fojtani, mielőtt nagyobb dimenziókat vett volna. A hálókoecik személyzete a tűz kitörésekor éppen vacsorázott az utasó ékezőkocsiban és nem zavartatta magát még akkor sem, amikor a vonat megállt. Ezek szerint tehát a hálókoesi-társaság kártérítéssel tartozik. Ezzel szemben a társaság ügyvéde a perfelvételi tárgyaláson avval védekezett, hogy a kocsi karbantartása az állami vasutársaságok feladata, ezek felelősek a tüzoltó-készülékek hiányáért.

Mottó:

Zongora vétel bizalom dalna

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

cég kitűnő birneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. Förster világi árka vezérképviselete.

Zongorák

ka, hatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

SELECT és GRAND MOZGÓK

Grand mozgó a városháza udvarán

Nagy sikerrel folytatják Xenia Pesni és Walter Rilla bájos művészek bemutatását

Hogyan szerzünk völegényt?

nagyszerű szatonyjátékban. Előadások kezdete: Select 5 és 7 óra, Grand fel 10-kor

kiteh Neg

Amszterdam szül a holland hó vége felé a rücsököt és a repélyesebbé. Már a futball sen lepte meg, hogy míg Pápiás szinte milliók világvígáig a három Amszterdam... határozata főtiszteltetés. hkokat itt rendmére az öt piál jelvénytó olimpiai cipőt lehetősé és lehőgalomba olimhogóziák a várakat, de arvüli szívélvepiál küdelmek. Meglépett pompa, amely Amszterdam formán mindnemzet szineigal elborítottsen a hosszúton és Da Amszterdamgyede volt. f. lóorgia.

A jó holland még úgy látszik elég, mert a v. jelentősebb állást tartott, ideje alatt, me. ni a házakat, üzletek kirak. zel egyidejűleg határozatot a. kat is még jó. E nem val. jó kereskedő. ták, hogy egy. gukat, mert a. pénzes idegen. esőbb Brüssz. sárlásaikat. Egyedül a. ság számítás. mesebb remé. ma nyilvános. jelentésből ki. torna financi. képpen zárult. Hockey-torna. Futball-torna. Öss. ami lejre áts. millióhoz. I.

■■■■■■■■■■

bu

vásárlás

Ha jó butort ak.

Maros

(Tg.-Mures)

Széke

Erdélyrészi Buto

Bösendorfer.

Zongo

gy.

Hitelekpes egyén

■■■■■■■■■■

A stadionra kitehetik a „megtelt“ táblát

Negyvenötmillió lej az olimpiász eddigi bevétele

Amszterdam, július 13. Lázasan készül a holland főváros arra, hogy az év vége felé tömegesen ideérkező idegen atlétákat, kísérőket, funkcionáriusokat és sportbarátokat minél ünnepelesebben és méltóbban fogadják. Már a futball-torna alatt is kellemesen lepte meg a külföldi résztvevőket hogy míg Párisban az egész olimpiász szinte elsikkadt a négy és fél millió világváros forgatagában, addig a háromnegyedmillió lakosságú Amszterdam nagy dolgot csinál abból, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság határozata folytán öt érték az a megtelt tábla, hogy a IX. olimpiai játékokat itt rendezik meg. Ennek az öröme az öt színes karikából álló olimpiai jelvénytől kezdve, egészen az olimpiai cínpfüzőig és sörítalig, minden leltő és lehetetlen árukat hoztak forgalomba olimpiai cégér alatt. Fellebörgött a város, — felemelkedtek az árak, de ami igaz, az igaz, rendkívüli szívélyességgel fogadták az olimpiai küldöncökre ideérkező idegeneket. Meglepett mindenkit az a zászlóposztó, amely a hollandus nemzeti, az Amszterdam városi színeken kívül jóformán minden világhatalom és apró nemzet színeivel helyenként valóságosan elborította a házak falát. Különösen hosszú, de keskeny Kalverstraaton és Dam környékén, amely Amszterdam legjelentősebb üzleti negyede volt, frappáns hatása ez a zászlóposztó.

A jó hollandusoknak azonban ez még úgy látszik, mindig nem volt elég, mert a város kereskedőinek a legjelentősebb egyesülete a napokban ülést tartott, hogy a nagy olimpiász ideje alatt még jobban fel kell lobogozni a házakat, szebben feldíszíteni az üzletek kirakatait. Remélhetőleg ezzel egyidejűleg nem hoztak bizalmas határozatot arra nézve is, hogy az árakat is még jobban fel kell emelni.

E nem valószínű, mert a hollandus jó kereskedő és már legtöbbször belátják, hogy egy kissé elszékeltek magukat, mert az olimpiászra érkező pénzes idegenek inkább a jóval olcsóbb Brüsszelben intézték el bevásárlásaikat.

Egyedül a Holland Olimpiai Bizottság számítása ütött ki jobban a legvégső reményvesztésnél, mert amint a ma nyilvánosságra hozott pénztári jelentésből kiderül, a hókecs futball-torna finansziális mérlege a következőképpen zárult:

Hockey-torna bev.: 52.726 holl. frt.
 Futball-torna bev.: 548.571 holl. frt.
 Összesen: 601.297 holl. frt.
 ami lejre átszámítva, közel jár 45 millióhoz. Igaz, hogy ebből a

szép summából több mint százezer forintot le kellett adni vígalmi adó címen, de már ezért is megvizsgálatóhatott az olimpiai bizottság, mert hiszen ha az előjelek nem csalnak, az olimpiász most következő főrésze is kitünő anyagi eredménnyel fog zárulni, hiszen eddig is már 227.000 holland forint folyt be jegybevétel címen.

A helyzet az, hogy ma négy héttel az ünnepélyes megnyitás napja előtt,

már nincs jegy a stadionba. Legalább is a Holland Olimpiai Bizottság ezen a címen beszüntette a jegyárulást és most már csak a legnagyobb protekcióval, vagy drábilvel lehet egy-két jegyet szerezni.

Az elszállásolás terén némely nemzetnél meglehetősen kellemetlen természetű nehézségek mutatkoznak. Így például a lengyel olimpiai expedíció amelyet a városi tanács által rendelkezésükre bocsátott iskolában akartak elhelyezni, időközben rájött, hogy a számukra kijelölt iskola szűk, sőt komolykítja a helyzetet az, hogy a résztvevő hölgyváltók is ugyanabban az iskolában lennének elszállásolva. A polgármesterrel eddig folytatott tárgyalásaik még nem vezettek kellő eredményre, mert másik iskolát már nem tudnak nekik kiutalni. Hasonló

természetű bajok mutatkoznak a franciaiknál is.

Az osztrák olimpiakonokat az Amszterdamból mintegy 30 kilométernyire, az Északi-tenger partján fekvő Zandvoort fürdőhelyen helyezik el. A Steyer-automobilgyár teljesen díjmentesen egy hatalmas autóbustot bocsátott rendelkezésükre és így a kitűnő autók, a távolság elég jelentős volta ellenére is simán lehet majd lebonyolítani a stadion megközelítését.

Az argentiniaiak mintegy nyolcvat főnyi olimpiai gárdája, néhány nappal ezelőtt érkezett meg Rotterdamba és most ugyancsak a zandvoorti hatalmas Oranje-hotellben laknak és igyekeznek akklimatizálódni a többnyire erősen párás és gyakran hűvös hollandi időjáráshoz.

A rombolásokért jogerősen elítelt tíz diákot kizárták az ország összes egyeteméről

Bucuresti-Bukarest, július 13. Az Uj Kelet tud.) Hivatalos közlés szerint a bukaresti egyetem tanácsa elhatározta, hogy végleg kizárja az ország összes egyeteméről és felsőiskoláiról azt a tíz diákot, akiket a hadbírósg jogerősen elítelt a nagyváradi és kolozsvári rombolásokért. Az egyetemi tanács ilyen értelemben feliratot intézett a közoktatásügyi minisztériumhoz, hogy értesítse valamennyi főiskolát, hogy a

resti egyetem hallgatói közül mindössze tíz diákot talált a hadbírósg büntösnek a rombolásban és minthogy a büntöttek közül első helyen a bukaresti egyetem hallgatói vonultak és nem valószínű, hogy a sokmilióra rugó kárt mindössze tíz diák végezte volna el, a kormány annakidején nagy apparátussal megígért szankció-hadiárata sovány eredménnyel ért véget. A kolozsvári egyetem hallgatói kö-

zül négy diákot, a jasi egyetem hallgatói közül kettőt, tehát összesen tizenhat egyetemi hallgatót ítéltek jogerősen a különböző hadbírósgok a decemberi eseményekért. A kolozsvári és jasi egyetem nem zárta ki az elítelt diákokat, csupán a bukaresti egyetem és így a december 6-iki események ódiama végeredményben mindössze a bukaresti kizárt tíz diák között oszlik meg.

A régenstanács egyórás kihallgatáson fogadta Rist-et, a Francia Bank alkormányzóját

Valóságos kínai fállal veszi körül a kormány a külföldi bankok képviselőit

A Rador jelentése szerint már alá is írták a kölcsönt, amely csak ősszel kerül kibocsátásra

(Bucuresti-Bukarest, július 13. Az Uj Kelet tud.) A külföldi pénzeszoportok reprezentánsai tegnap este megérkeztek a fővárosba és ma délelőtt már meg is kezdődtek a kölcsön és a stabilizáció sorsára döntő kihatású tárgyalások. Ezekről a tárgyalásokról természetesen még semmi sem szivárgott ki, sőt a Charles Risttel folytatott megbeszélések eredménye sem ismeretes a közvélemény előtt, úgyhogy konkrét eredményről beszélni még korai. A kormány tagjai változatlanul optimisták és szelvényben, hosszabban hangoztatják, hogy ha egyebet nem is — de a kormány helyzetét sikerült stabilizálni.

Charles Rist, a Banque de France alkormányzója ma délelőtt Bratianu Vintila kíséretében audiencián jelent meg a régenstanács előtt. Az audiencia több, mint egy óráig tartott és a kihallgatás híre szerint Rist biztosította volna a királyi hatalom gyakorlóit a pénzügyi reformműveletek gyors befejezéséről. Ezzel egyidejűleg délelőtt tíz órakor Victor Antonescu lakásán megbeszélésre ültek össze a külföldi tőkecsoportok képviselői: Chevalier, a Banque de France és a Banque du Pays Bas, Monnet és Denis a Blair csoport, Smith Lazar és Ambros az angol tőkecsoportok reprezentánsai. Résztvett a megbeszélésen Mac Leonne az amerikaiak jogi szakértője, továbbá Victor Antonescu, Oscar Kiriacescu és Victor Badulescu. Az értekezlet végeztével a külföldi pénzeszoportok a pénzügyminisztériumba hajtottak és Bratianu Vintilával folytatták hosszabb megbeszélést.

Figyelemreméltó jelenség az, hogy a kormány valóságos kínai fállal vétette körül a külföldi pénzeszoportokat, akikre magasrangú tisztviselők ügyelnek, nehogy román újságíró a közelükbe juthasson és megszólaltathassa őket. Az „Adeverul” tu-

dósítója elébe utazott a bankároknak, de ezek a vonaton egyszerűen letagadták, hogy bankárok volnának és kijelentették, hogy külföldi sportemberek, akik turista kirándulást rendeznek az országban. Alighogy a vonat beérkezett a fővárosba, a külföldi pénzkapacitásokat autókba ültették és magasrangú funkcionáriusok lakásaira szállították. A pénzkapacitások privát lakásokban vannak elszállásolva egész bukaresti tartózkodásuk idejére. Ez a titkolózás a bankároknak a közvélemény elől való hermetikusan elzárása semmi esetre sem vet jó fényt a tárgyalások stádiumára.

Az „Adeverul” mai számában összefoglalja az eddigi tárgyalások eredményét. Megállapítja, hogy a kölcsön ősz előtt semmiesetre sem plasszizozható s most csak arról folynak a tárgyalások, hogy a Banque de France által nyújtandó előleg segítségével megvalósítható-e a stabilizáció, vagy legalább is a plafon áttörése és a bankjegyforgalom szaporítása. A külföldi pénzeszoportok azt ajánlották Bratianu Vintilának, hogy előbb a bankjegyforgalom szaporításával kezdje meg a gazdasági élet normalizálását és azután — esetleg ősszel valósítsa meg a

stabilizációt. Bratianu Vintila azonban a két műveletet egyszerre akarja megvalósítani és erre 31-35 millió dollár előleget kér. A mai tárgyalásokon fog eldőlni, hogy a külföldi tőke teljesíthetőnek tartja-e a Németországgal való teljes meg egyezés előtt Bratianu Vintilának ezt a kívánását.

Charles Rist egyébként tegnap két óras megbeszélést folytatott Titulescu külügyminiszterrel.

A Rador jelentése szerint a régenstanácsi audiencia után nagyfontosságú tanácskozás volt a külföldi delegátusok és a román megbízottak között. Beavatott körök szerint a prelimináris megegyezést a stabilizációra vonatkozólag, valamint a kölcsönszerződés feltételeire vonatkozólag már alá is írták, maga a kölcsön azonban csak őszre kerül kibocsátásra. A részleteket hétfőn hozzák nyilvánosságra.

EgészÉrdélyt

bejárhatja automobilon, ha igénybe veszi Mocianu Menetrendjét

butor

vásárlás bizalom dolga
 Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
 (Tg.-Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
 Erdélyreszi Butorgyár Rt, hatalmas raktárait.
 Bösendorfer, Stigl, Wirth, Hoffmann
Zongora és pianinó
 gyárak képviselete.
 Hiteles egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Parisien szálló

CLUJ
 24 szoba berendezése és felszerelése jutányosan eladó. Értekezni: Vermesnél, Cluj, Juliu Maniu 5.

Newyork leghiresebb banditáját még a Rudolpho Valentinóét is felülmulo pompával temették el

A politikai pártvezérek protekciója miatt nem lehet ártalmatlanná tenni a banditákat

Newyork, július 13. Amerikában a legutóbbi napok eseményei után a közvélemény most hirtelen reménykedni kezd abban, hogy végre talán helyreáll valamelyest a rend, a közbiztonság az Egyesült Államok két legnagyobb városában, Newyorkban és Csikágóban és a bünhullám, amely már szinte mindent elborítani látszott, talán valamelyest elül.

Newyorkban az utolsó hetekben egész sor gyilkosság történt, amelyeket a rendőrség utólagos megállapításai szerint csikágói gangsterek követtek el és miután az áldozatok kivétel nélkül mind Newyork alvilágának legvakmerőbb és legötötebb alakjai közül kerültek ki, a rendőrség azt reméli, hogy viszonzásul most majd a newyorki banditák keresik föl Csikágót, hogy bosszút álljanak bajtársaikon, így aztán a két metropolis legveszedelmesebb gonoszlevői egymást irtják ki lassacskán. Newyork és Csikágó alvilágai már régóta a legélesebb harcban állanak egymással szemben és a csikágói gangsterek mostani newyorki látogatása is arra vezethető vissza, hogy

egy csikágói banditát newyorki látogatásakor ottani kollégái agyonlőtték és a rendőrség a gyilkosoknak sehogyan sem tudott a nyomára akadni.

A csikágói bandavezérek erre maguk vették kezükbe az igazságszolgáltatást és newyorki kirándulásuk azzal az „eredménnyel” járt, hogy Newyork egyik legismertebb bandavezérének, Frankie Yalét, agyonlőtték.

Frankie Yale temetésén felvonult Newyork egész alvilága és a St. Rosalia római katolikus templom előtt tízezer főnyi tömeg várta a szertartás kezdetét. A rendőrség óriási számban vonult ki a bandavezér temetésére, de még így is csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta a rendet fentartani. A „gyászoló közönség” sorai közé tömérdek detektív vegyült, aki azt remélték, hogy a híres bandavezér temetésén ismerkedhetnek meg legjobban Newyork alvilágának hírhedt alakjaival, de bármennyire is figyeltek, nem tudtak a gyilkosok nyomára jutni.

Yale, aki bőkezűen oszlogatta az alamizsnát abban a szegénygyűdében, amelyben lakott, hallatlan népszerű volt a szegényebb néposztályok előtt.

Így aztán amerre a menet elvonult, mindenütt siró asszonyok és gyerekek szegélyezték a járdát. A híres newyorki banda vezér temetése felülmúlta még a „nagy” Rudolpho Valentinó temetését is, hiszen Yale ezüst koporsója egyedül háromezer dollárba került. Yale épügg, mint Valentinó, frakkban, kifestett arccal jeküdt a ravatalon és az emberek ezrei vonultak el az alatt a három nap alatt a koporsója előtt, míg a St. Rosalia-templomban fel volt ravatalozva.

Kétezer automobil követte a koporsót egészen a temetőig és a menet órákra megakasztotta a forgalmat Newyorkban.

A csikágói banditák, aki géppuskával végeztek Yale-el, különben szerdán ötödik newyorki ellenfelüket terítették le

Tennisnadrág 540
I-a drill Lei
Trench-Coat Lei 3400

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-aru-
háza Piața Unirii 14.

Sylvestre Garafalo személyében, aki szintén tagja volt annak a bandának, amely az első csikágói banditát Newyorkban agyonlőtte. Az, hogy a newyorki és csikágói alvilág maga vette a kezébe az igazságszolgáltatást, természetesen a

Egy fiatalember agyonlőtte a jugoszláv belügyminisztérium közbiztonsági osztályának főnökét

BELGRAD, július 13. Ma délelőtt egy fiatalember jelentkezett a belügyminisztérium közbiztonsági osztályának főnökénél, LAZICS Zikánál, akihez úgy jutott be, hogy bizalmas közölnivaló címén kért tőle kihallgatást. Amikor a fiatalembert bebocsátották a szobába, revolvert rántott s LAZICSOT halántékán lőtte, aki végigzuhant a padlón. Ezután a merénylő háromszor magára lőtt. LAZICS állapota súlyos, de lehet, hogy életben marad. A merénylő azonban agónizál. Megállapították róla, hogy a macedóniai Stipiben született. Ugy vélik, hogy összeköttetésben van a macedón forradalmi bizottsággal.

Szazezer lej kártérítésre ítélték Gritta volt prefektust mert könnyelműen a királynak ajándékozta a szegényasszony szőnyegét

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdélyszerte közismert az a szomorú história, amely akár balladatémának is beillik, hogyan járt Jancsó Béláné egy özvegyasszony és szegénysorsra jutott gyulai uriaszony a szőnyegével. Jancsó né kilenc esztendőn keresztül dolgozott egy gyönyörű szőnyeg elkészítésén, amelynek csak az anyaga egymagában 40 ezer lej képviselet. Négy évvel ezelőtt készült el a hatalmas munka és a szegény özvegyasszony áruba szerette volna bocsájtani egyetlen vagyonát, a nagyjértékű szőnyegét. Jancsó né arra gondolt, hogy a szőnyegét felajánlja Ferdinánd királynak, akit éppen akkor Kolozsvárra vártak. Felkereste Gritta akkori kolozsvári rendőrprefektust, akit megkért arra, hogy a szőnyegét mutassa be az uralkodónak és kínálja fel neki megvételre. A kolozsvári királynapon Gritta prefektus át is vette a szőnyegét és bevitte a királyhoz, akinek azonban elfelejtette azt mondani, hogy a szőnyeg Jancsó néé és hogy Jancsó né pénzért akarja eladni, hanem hirtelen nagylelkűségében odaajándékozta az özvegyasszony kilenc

legélesebb kritikát váltotta ki a rendőrséggel szemben és most már nyíltan mindenütt azt követelik Amerikaszerzte, hogy szervezzék át a rendőrséget, mert különben egyetlen polgár sem mer többé az utcára menni.

Sajnos, erre csak nagyon kevés remény van, mert a newyorki és chicagói banditák olyan szoros összeköttetésben állnak a politikai pártvezérekkel, hogy még ha sikerül is a rendőrségnek kinyomozni a tetteseket hatalmas protektoraiak megvédik őket a büntetéstől.

évi keserves fáradságának gyümölcsét az uralkodónak. Jancsó né pedig azzal nyugtatta meg, hogy várjon nyugodtan, mert meg fogja kapni a szőnyeg árát.

Jancsó né várt is egy darabig türelemmel, de amikor látta, hogy a szőnyeg árának se híre, se hamva nincs, Bukarestbe utazott a kabinet irodába, ahol megtudta, hogyan ajándékozta el Gritta prefektus az ő vagyonát. A szegény uriaszony fűhöz-fához szaladt, hogy a szőnyegét, vagy annak árát visszaszerezze és amikor seholy sem ért célra, a bírósághoz fordult, ahol százezer lejes kártérítési keresetet indított Gritta prefektus ellen.

Számtalan elnapolás után a napokban kezdődött meg a per tárgyalása a kolozsvári törvényszéken, amely ma délután hirdette ki ítéletét a nem minden napi bűnperben. Az ítélet megállapítja, hogy a volt rendőrprefektus könnyelműen ajándékozta el Jancsó Béláné vagyonát és ezért 100 ezer lej kártérítés és 15 ezer lej perköltség megfizetésre marasztalta el. Gritta prefektus fellebbezéssel támadta meg az ítéletet.

Egy vérengző rablóbanda kirabolta a szibériai gyorsvonat kétszáz utasát

Négy utast agyonlőttek, hetet megsebesítettek, negyvenet elraboltak

Moszkva, július 13. A mandzsuri orosz határon, mandzsuri területen a napokban állig fölfegyverkezett turguzbanda támadott meg egy személyvonatot, amely Vlagyivoszok-Charbin irányában haladt. A rablóbanda megállításra kényszerítette a vonatot és az utasoknak, összesen kétszáz személynek ki kellett szállniuk. Valamennyiüket a szó szoros értelmében ingre vetkőztették és összes tárgyikat és ruháikat elvették. Azokkal szemben, akik ellenállást kíséreltek meg, a legkegyetlenebb módon jártak el. Négy utast agyonlőttek, hetet súlyosan megsebesítettek, negyvenet pedig, akikről sejtették, hogy hozzátartozói értékes váltságdíjat fognak fizetni kiadatásukért, magukkal hurcolták a hegyekbe.

Moszkvába érkezett jelentések arról számolnak be, hogy azon a terüle-

ten, ahol ez a legutóbbi vonatrablás történt, már néhány nappal ezelőtt elfogtak több orosz emigránst, amint a vasutvonal ellen merényletet készítettek elő. Ezek az emigránsok a Száveljev tábornok vezetése alatt álló ellenforradalmi csapatokba tartoznak, amelyek valamikor a japán hadosztályokkal együtt harcoltak a szovjet ellen. A vidék lakossága ezeket az emigránsokat kínai rablóbandák vezetőiként ismeri.

A moszkvai sajtó egy része azon a nézeten van, hogy a vonat elleni támadás mögött, noha a rablók az utasokat megfosztották értéktárgyaiktól is s a legborzalmasabb nélkülözéseknek tették ki őket, mégis elsősorban politikai motívumok és politikai események húzódnak meg. Különösen hangsúlyozzák a moszkvai lapok azt az összefüggést, amely orosz fehér gár-

distáknak mandzsur területen mutatkozó fokozottab ellenforradalmi aktivitásában és a japán katonaságnak gyanus aktivitásában nyilvánul meg s rámutatnak a nemrég esett mukdeni határozatra, amely Mandzsuria teljes autonómiáját követeli. A mukdeni határozatban a szovietkörök az első lépést látják Mandzsuriának Japánnal való áhitott egyesülése felé. A lapok ezért azon szálakra való utalással, amelyek az orosz emigránsokat a japánokkal kötik össze, fölvetik azt a kérdést, vajon kinek a keze irányította a vonatrablást. Kifejezik azon gyanújukat, hogy a mostani támadás csak végrehajtott részlete egy nagy tervnek, amely Kína és a Szoviet Unió ellen irányul.

A villámsújtott ember csak tetszhalott

Egy bécsi egyetemi orvostanár, dr. Jellinek, életének egyik főfeladatává tette, hogy a villámsapásokat tanulmányozza a bécsi elektro-patológiás intézetben. Kutatásra alkalmas nagy anyagot halmozott fel, amely több tereben van kiállítva és lassanként a villámsapásnak valószínűsítő múzeumává lett. Ez a múzeum egyedül áll Európában. Táblázatokon, képeken, statisztikai kimutatásokban és feljegyzésekben szerepelnek itt a villámsapás következményei.

A villámsapásnak igen sok fel nem fedett titka van, amelyeknek megfőjtésére törekszik Jellinek professzor. Így többek között a tudomány még eddig nem tudta megmagyarázni annak a rejtélyét, hogyan lehetséges, hogy amikor például villámsapás ér egy anyát, aki a kisgyermekét a karjában tartja, szorosan magához ölelve az anya meghal a villámsapás következtében, a gyermeknek pedig semmi baja nem történik. Megfigyelték már azt is, ami szintén a villámsapás titka közé tartozik, hogy villámsújtott állatok méhében levő magzat egy ideig még életben marad. A tudósok eddigi megállapítása szerint a villámsapásnak szerepet játszik az emberi természet különböző diszpozíciója. Egyforma körülmények között villámsújtott emberek teljesen különböző következményeket szenvednek a villámsapásnak. Rendkívül érdekes hatással is szoktak lenni a villámsapásnak. Így több esetről tudnak már az orvosprofesszorok, amikor a villámsapásnak gyógyító hatása mutatkozik és különböző benulásokat, reumatikus fájdalmakat, epilepsziát, beszédhibákat, meg hasonló betegségi tüneteket szüntettet meg a villám. Mindenesetre aligha volna azért ajánlatos a reumatikus fájdalmakban és hasonló betegségekben szenvedők számára a villámsapás veszélyes kurájával kísérletezni.

Dr. Jellinek, a villám kutatója, megállapította hogy naponta átlagban több, mint 40.000 zivatar zajlik le a földön. A zivatároknak ezzel a hatalmas számmal szemben elenyészően csekély számmal történnek villámsapások. Dr. Jellinek egyébként aki az elektro-médikus tudományoknak európaszerzte ismert tekintélye, most kísérleteket folytat, amelyekkel azt az állítását óhajtja meggyőződéssé szilárdítani, hogy a villámsapás az emberi szervezetre sohasem gyakorol közvetlenül és abszolút halálos hatást és a villámsújtott ember voltaképpen csak tetszhalott, akit megfelelő és hosszú ideig fűtőhatásúan folytatott éleztési kísérletekkel újból életre lehet támasztani.

Súlyos vádak Venizelosz ellen. Londomból jelentik: A görög ellenzéki lapok athéni jelentések szerint heves támadásokat intéznek Venizelosz miniszterelnök ellen, és azt vetik a szemébe, hogy ő vezetette ki öt évvel ezelőtt az akkori kormányt öt miniszterét és a görög hadsereg főparancsnokát. Venizelosz erre felszólította Torkidás volt miniszterelnök özvegyét, tegye közzé a birtokában levő titkos okmányokat, melyeknek alapján megállapítható lesz, hogy a kivégzés az egyik nagy hatalom kezében történt.

Szombat,

gaz

Mig az eu legnagyobb gesztelhető szembe, A dekes mozg nem kisebb ipari béke n

A mozgá ország egyi nemrég lon aki a munk terek békés mely érdekl már hosszal

Mond ak érdeklődést mény köréb sztrájk össz vezet vezet tanulságaké békésebb, f módozatokat azután a figy

De tévedés ipari béke g vesztes fél, a tért nyerni. nak a maga tőkések sen sztrájk volt

- 1913
- 192
- 1923
- 192
- 192
- 192
- 1913
- 1919.
- 1921.
- 1922.

Anglia exp 1913-as év ki lékkel esőke felzi boljes eg amely a Szig mutatkozik. építési ipara meket juttalo Anglia nem A világ szállit nak ellenére, semmibetők Mindezzel 1925 évi költ ság közel 40 évi budgetben hadi kiadások

Művész DEPZ szűrt gon földi fonalak, SCHUD Ora tea, Str.

Sz az arc Puder tes szé

Anglia a gazdasági demokrácia küszöbén

Megvalósulás előtt áll lord Melchett (sir Alfred Mond) ipari békeprogramja

Míg az európai kontinens országainak legnagyobb részében a tőke és munka engesztelhetetlen ellenfélként áll egymással szemben, Angliában egy rendkívül érdekes mozgalom indult el, amelynek nem kisebb kimértséggel célja van, mint az ipari béke megteremtése.

A mozgalom kezdeményezője a Szigetország egyik legnagyobb kapitalistája, a nemrég lordá emelt Sir Alfred Mond, aki a munka és a tőke közötti ellentétet békés uton való likvidálásának komoly érdeklődést érdemlő gondolatával már hosszabb idő óta foglalkozik.

Mond akciója akkor kezdett nagyobb érdeklődést kiváltani az angol közvélemény körében, amikor a szénbányász-sztrájk összeomlott. Az angol szakszervezeti vezetők a bukás legközvetlenebb tanulságaként konfliktusok elkerülésére békésebb, főleg kevesebb áldozattal járó módokat kerestek. Így terelődött azután a figyelem Alfred Mond akciójára.

Az ipari béke mindkét félre fontos

De tévedés volna azt hinni, hogy az ipari béke gondolata csak a sztrájkban vesztes fél, a munkásság körében kezdett tért nyerni. A nagy sztrájkok megvanak a maga tanulságai, melyek előtt a tőkésnek sem hunyhatnak szemet. A sztrájk volt az, amely az angol közvéle-

mény figyelmét elsősorban hívta fel arra a tényre, hogy a szigetország ipari berendezése messze elmaradt az Unió, vagy akár Németország ipari berendezkedése mögött és azok a veszteségek, melyek az angol kapitalizmust a legutóbbi tíz esztendő során érték, kizárólag azzal magyarázhatók, hogy az aránylag magas munkabér mellett termelő brit ipar nem elég produktív.

Amint látható tehát, az ipari béke kérdése mindkét félre nézve komoly szükség. A munkásra a már ismertett oknál fogva, a kapitalistára pedig azért, mert vállalkozásának rentábilisabbá tétele végett bizonyos átalakítások elől nem zárkozhat el, vagyis a termelést racionalizálni kell. Ennek pedig elengedhetetlen feltétele: a béke, nehogy az átszervezés munkálatait egy újabb sztrájk megakadályozza és az angol iparunk, amely a háború óta amugyis nagyon sok piacától esett el, újabb behozhatatlan veszteségeket okozzon. Hogy az ipari béke kérdése az angol tőkésre nézve nemkevésbé életkérdés, azt misem bizonyítja jobban, mint a brit külkereskedelem egyre kedvezőlenebbé váló helyzete, amely a folyton csökkenő exportban nyer kifejezést; amelyet a következő táblázat mutat szemléltetően:

Anglia textil, vas, acél, és szénkivitele:

	Textilárak millió yardban	vas- acél millió tonnában	szén millió tonnában
1913.	589	0.41	6.1
1920.	359	0.27	2.1
1922.	349	0.28	5.3
1923.	345	0.36	6.6
1924.	354	0.34	5.4

Még kifejezőbb a hanyatlás, ha a külkereskedelmi forgalmat fontsterlingben jelöljük meg, mely esetben a következő képet kapjuk:

Behozatal:	Behozott árak kivitele	Angol árak kivitele	A kivétel esése százalékban
A fontsterling 1914-es árfolyama alapján:			
1913.	769	109	100
1919.	680	86	55
1921.	570	85	50
1922.	659	89	69

Anglia exportja tehát 1922-ben az 1913-as év kivételével szemben 31 százalékkal csökkent. Ez azonban még nem jelöl teljes egészében azt a visszafejlődést, amely a Szigetország gazdasági életében mutatkozik. A háború előtt Anglia hajóépítési ipara és a hajózás óriási jövedelmeket juttatott a vállalkozóknak. Ma már Anglia nem kizárólagos ur a tengeren. A világ szállítójának büszke címét — annak ellenére, hogy a német flottát megsemmisítették — nem viseli egyedül.

Mind ezzel szemben: a birodalom 1924-1925 évi költségvetésében szereplő adósság közel 40 százalékkal nagyobb az 1913 évi költségvetéséhez képest. A hadi kiadások a legutolsó béke-költségve-

tés 78 milliójával szemben 115 millióra nőtt. Ennek a féltelnek a csökkenésére pedig — minden leszerelési konferencia ellenére — egyelőre nem lehet számítani.

A gazdasági demokrácia útja

Ebben leli tehát magyarázatát Alfred Mond kísérletezése, mely az ipari békét akarja megteremteni. Az éleseszü kapitalista tudja, hogy Anglia csak úgy tud kijutni a zsákutcából, ha egész termelését haladéktalanul racionalizálja. Ezt pedig Angliában nem lehet megcsinálni a munkásság ellenére. Az angol proletáriátus ma már nemcsak számbelileg, de egyébként is nagy szerepet játszik a szigetország társadalmában. Az ipar modernizálását tehát csakis az ő közreműködésével lehet megcsinálni. A politikai demokráciának megfelelően a gazdasági életet is demokratizálni kell. Enélkül a tőkés termelés újabb és újabb megrázkódtatásnak volna kitéve, amely végül is összeomláshoz vezetne. A termelés egyszerű átalakítása tehát az egész rendszer

reformját hozza magával, amely a régebbi helyzettel szemben forradalmi változást jelent. Az ipari tanácsok rendszere

— mely a produkció irányításában a szuverén kapitalistát váltaná fel, szűkített jelent a multtal, melyben a munkás csak dolgozott, de a termelés irányítására semmi befolyást nem gyakorolhatott.

Anglia történelme számos példát nyújt arra nézve, hogy a történelmi osztrályok mindig idejében megéreztek a változás szükségességét. A brit birodalom mai életének sok jelenségéből arra lehet következtetni, hogy újabb korszakalkotó fordulat elé érkeztünk.

Erdélyi Kálmán.

CORSO
filmszínház

Szenzációs sportfilm

Szenzációs sportfilm

A futballkirály

(Sport és szerelem) Főszereplők Paul Richter és Aud Egede Nissen
A legújabb „Ufa” journal. — Sport klub tagok k kedvezményes jegyek

Az angol ipari békekonferencia jelentése

A lord Melchett (sir Alfred Mond) által összehívott ipari békekonferencia egyébként most hozta nyilvánosságra jelentését, amelynek főbb részleteit itt adjuk:

Az ipari békét kötelessége fenntartani vagy a munkásság, mint a vállalkozók közösségének. Nemcsak az egyes üzemek, vagy egyes iparágak, hanem az egész angol ipar van érdekelve minden egyes konfliktus esetében. Ennek az érdeklődésnek permanensnek kell lennie és e célból kell, hogy a közös ügyek védelmét permanens szervezet irányítsa.

A kollektív szerződésekről

A kollektív szerződések intézménye az utolsó évtizedekben nagyon jól bevált, úgy hogy ezt az instituciót meg kell tartani és ki kell építeni. Szakszervezeteknek csak azokat a munkás-alkulatokat lehet elismerni, amelyeket a szakszervezeti kongresszus is jóváhagyott és elismert. Egyes üzemekben sem a munkásság, sem pedig a munkaadók részéről sztrájkok, vagy kizárások nem helyénvalók, mint-hogy ilyesmi csak surlódások és konfliktusok forrása lehet az egész ország nemzetgazdaságában. Ezért fontos, hogy egy átfogó és egy a munkát mint munkást reprezentáló szervezet döntsön a konfliktusok kérdésében.

A Nemzeti Ipari Tanács

A paritásos alapon megszervezett békeközvetítő szervezetek mellett kell, hogy egy másik szerv is működjön: a Nemzeti Ipari Tanács. Ennek a tanácsnak egyenlő részben tagjai: a brit nagyipari szövetség és a vállalkozók nemzeti szövetsége, másfelől pedig a szakszervezeti tanács vezető tagjai. A Nemzeti Ipari Tanács minden negyedéven összeül, hogy az ország ipari problémáit megvitassa. Ez a tanács saját kebeléből permanens tanácsot nevez ki, amely paritásos alapon békebírókat állít fel és kinevez olyan közöket, akik az ország ipari problémáit alapon és részleghajlás nélkül vizsgálják ki.

Tanácskozásunk célja, — mondja a jelentés tovább — az, hogy az országnak legnagyobb jelenlegi problémáját megoldja. Ez a probléma pedig Anglia ipari prosperitása, mely a legnagyobb mértékben összefügg a nép életstandardjával. Nem arról van szó, hogy teoretikus vizsgálódásokat ejtsünk meg, nem akarjuk a tőke és munka közötti viszonyt kinyomozni, nem akarjuk igazolni, vagy elítélni a tőkés gazdasági rendszert. Egészen gyakorlati problémákról van szó: vajjon a vállalkozók és szakszervezetek között más kollektív rendszer kiépíthető olyképen, hogy ennek igénybetelénél Anglia gazdasági konfliktusai elháruljanak. A konfliktus elhárítására annál égetőbb szükség van, minthogy Anglia egyetlen országa a világnak, ahol a munkanélküliség a lakosság igen nagy rétegét állítja

készségbeesés elé. Közel öt esztendője már, hogy családtagokkal együtt körülbelül öt millió munkanélküli van és ez az állapotot meg kell szüntetni új termelési lehetőségek életbeléptetésével. Ha a béke helyreáll, akkor megkezdődhetnek Dél-Angliában a nagyszabású gyárepitkezések, ahol már minden elő van készítve egy nagyarányú selyemgyártás megindítására.

Az angol sajtó az ipari békéről

A jelentésről az angol lapok kimerítően számolnak be. Egyértelműen úgy kommentálják, hogy sir Alfred Mond lépése valósággal nemzetmentő cselekedet. Igaz ugyan, hogy e pillanatban nem kell tartani nagyszabású sztrájkmozgalomtól, minthogy a szakszervezetek anyagilag annyira le vannak gyöngülve a munkanélküliek állandó támogatása miatt, hogy egy hosszabb és nagyarányú sztrájkot nem tudnának támogatni, azonban, ha a sztrájk nem is következhetik be Angliában, a politikai radikáliszmus réme nagyon is fenyegeti az országot. Ha tehát a munka és vállalkozás között létrejön a harmónia, akkor ez nemcsak a munkások érdekében történik, hanem a munkáltatók érdekében is, akiknek nem kell tartaniuk attól, hogy a radikális elemek fognak a politikában felülkerekedni. A radikáliszmus réme azért is olyan nagy, minthogy az árak hónapok óta egyre emelkednek és az elégedetlenség különösen a munkanélküliek tömege között növekszik.

SZABÓ IMRE
történelmi regénye

**AZ UTOLSÓ
MÁGLYA**

**megjelent
könyvalakban**
A számozott példány
ára 120 lei.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában, Cluj, Str. Baron L. Pop No. 10.

Hirdessen az Uj Keletben

Művészeti
perzsaszőnyeg
szőnyeg, karamell, függöny, külföldi fonalak, szőnyökök legelőnyösebb beszerzési forrása.
SCHULHOF EMILNÉ
Or. sz., Str. E. Ciorogariu (Uri-u.) 14.

Szépség, fiatalság titka
az arcbőr helyes ápolása. — Ez pedig csakis kizárólagosan a világhírű „Mária szeplő-crém”-mel érhető el.
Szár az és zsíros krém, ára 35 lei.
Puder 20 és 35. Szappan 18 lei. Postán is megrendelhető. 1.0 leinél portómentes szétküldés. Mindenütt kapható. Főleírkat Császári jóvászárlat. Tel. 4988

Izzad Ön??? Vegyen Höfer 3. számú hintőport

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a törzss megjelölésével engedjük meg.

— Mellon és Morgan európai útja. Newyorkból jelentik: Mellon amerikai pénzügyi államtitkár ma reggel a Majestic oceanjáró gőzös fedélzetén Európába utazott. Ezen a hajón utazik John Pierpont Morgan is.
— Ismét félmillió fontnyi aranyszállítvány érkezett Londonba Moszkvából. Londonból jelentik: Tegnap ismét félmillió font értékű aranyszállítvány érkezett a szovjettől eladásra. Oroszországnak kifogyott a devizája, mert behozatala igen nagy, kivétel pedig csak a kávé. Mivel a szovjet továbbra is nagy bevásárlásokat szándékozik tenni, kénytelen devizáért aranykészleteit eladni.

— Kirabolták a dunauburgi zsinagógát s óráit meggyilkolták. Königsbergből jelentik: Dunauburgban a zsinagóga felgyújtását. Mavszkít és feleségét, valamint 17 éves leányukat lakásukon meggyilkolva találták. Megállapítást nyert hogy a halálos sebeket baltával okozták. Az örökonyájára szét volt roncsolva. A lakásból és a zsinagógából minden értéktárgy eltűnt. A rendőrség két fiatalembert őrizetbe vett.

— A marosvásárhelyi munkásság amnesztiát követel a politikai elítéltek számára. Marosvásárhelyről jelentik: A város munkássága memorandumot küldött a kormányhoz melyben tiltakozik ama fogadói rendszabályok ellen, amelyek a nőtársi éhségstrájkot eredményezték. Ezzel egyúttal követeli az emlékirat, hogy az összes politikai elítéltek amnesztiában részesüljenek.

— A jászi kultúregyesület tagjai Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: A jászi kultúregyesület ötszáz tagja — tanárok, tanítók és diákok — Marosvásárhelyen időzik. Az egyesület kiránduló tagjai bejárják egész Erdélyt, hogy amak viszonyait tanulmányozzák. A vendégek tiszteletére pénteken este ünnepeket rendeztek a kulturpalotában.

— A prágai kommunista «vörös nap» rendezésében több főtisztviselő is kompromittálva van Prágából jelentik: A cseh kommunista sikertelenül végződött nagy demonstrációjával, a prágai vörösnappal kapcsolatosan kiderült, hogy a kommunista organizációnak erős összeköttetései vannak a cseh-szlovák tisztviselői körökben is. A belügyminiszter ezért általános vizsgálatot rendelt el a kérdésben. Minisztertanács is foglalkozott ezzel az ügyvel és azt a határozatot hozta, hogy Cseh-szlovákia hivatalnokairól minden egyes esetben meg kell vizsgálni, hogy milyen politikai párthoz tartoznak. A népjóléti minisztérium egyik Prohászka nevű főtisztviselőjét a határozattal kapcsolatban már felfüggesztették. Legközelebb nagyszámú újabb felfüggesztést várnak. A politikai helyzet ezért igen feszültnek tekinthető.

— A francia semmitűsökhöz peritvével kérték az 1918. évi hazaárulási per elítélteit. Párisból jelentik: A semmitűsökhöz perújítási kérelmet nyújtottak be az 1918. évi Bonnet-Rauge-féle hazaárulási per elítélteit: Goldszki és Landau, akiket az elítélésükkel való szövetkezés címén 18 évi fegyházra ítélték. Ismeretes, hogy ezzel a perrel kapcsolatban ítélték agyon Mata Harv táncosnőt, száműzték Caillaux-t és Malvyt. Duval, a fővádlottat pedig annakidején halálra ítélték és kivégezték.

Véres féltékenységi dráma Grázban

Egy reáliskolai tanárt agyonlőtte a sógora

Gráz, július 13. Wegendorfbán, egy St. Veit melletti faluban véres dráma játszódott le. Egy városzerte ismert grázi kereskedő, Karl Wagner egy nagy hus és mészárosüzem tulajdonosa, akinek Wegendorfbán birtoka van, féltékenységi jelenet közben agyonlőtte a sógorát, dr. August Langbauer, brucki reáliskolai tanárt.

Karl Wagner ma délelőtt egyik fiával Wegendorfban ment sógorának meglátogatására, aki a faluban nyaral. Amint a házvezetőnő kijelentette, hogy a tanár elment hazulról, Wagner sógora keresésére indult. Egyik házban végre rátalált. Ezután mindhárman visszafordultak és a ház elé egy asztal mellé ültek le. Wagner sógorával szemben foglalt helyet. Amint a házvezetőnő kávé akart szervi-

rozni, Wagner elutasította. Mikor az asztalhoz a háza visszaérkezett, detonációt hallott. Wagner sógorát revolverével szívenlőtte. A gyilkosság után felkereste az elöljáróságot és jelentést tett az esetről. Karl Wagner, akit mindenki nyugodt, megfontolt embernek ismert, a gyilkosságot minden bizonnyal féltékenységből követte el. Már hosszabb idő óta tele indulással figyelte a baráti körben is beszéd tárgyát képező viszonyt, amely felesége és dr. Langbauer között fejlődött ki, aki Wagner nővérének volt a férje. A Wagner-házaspár között emiatt az utóbbi időben gyakori volt a viszály, sőt válásról is szó esett közöttük. Kitudódott az is, hogy Wagner több ízben meglátogatta Langbauer wegendorfi nyaralása alatt is, Wagnerrel letartóztatták.

Filmháboru tört ki Európa és Amerika között

Visszajönnek az európai filmszínészek és rendezők

Newyork, július 13. Amerika legjelentősebb filmvisszajárója, a The Film Mercury, amely Hollywoodban jelenik meg, legutóbbi számában olyan szenzációs közlést tartalmaz, amely az egész világ filméletét lázba hozhatja.

— Amíg a politikusok egy előző háboru felől pro és kontra vitákoznak, a filmvilágban már megkezdődtek az ellenségeskedések — írja a lap — Európa áll Amerikával szemben. Anglia, Franciaország és Németország oly operációs tervet dolgoztak ki, amely az amerikai filmek operációs terepét 75 százalékkal csökkentheti. Ez a kidolgozott terv rendkívül vicces, mert Európa a legjobb filmszínészeit és rendezőit kölcsönözi nekünk, hogy azok megszállásítsák itt népszerűségüket, azután hazahívja őket s így rá akarja szorítani az amerikai filmvállalatokat, hogy Európától vásároljanak, úgy, ahogy eddig Európa Amerikától vásárolt. Azt hiszik talán, hogy ha az európai filmek elhagyják bennünket, mi csak indiánokkal

fogunk dolgozni és megelégednek arról, hogy van egy csomó amerikai színésznőnk.

A lap szerint az európai színészek és rendezők visszahívása már megkezdődött és a Rivierán egy második Hollywoodot akarnak létesíteni. Németország, Franciaország, Anglia, Svédország és Dánia testvériesen összefogtak és közösen akarnak a világpiac számára dolgozni. Ez annyit jelent, hogy az amerikai filmkereskedlem évente 50 millió dollárt veszít el. Hollywoodban állandó titkos tanácskozások folynak a filmgyárak között. Így akariák felvértezni magukat minden eshetőséggel szemben, viszont európai ügyvőkök igyekeznek a hollywoodi sztárokat szerződésükből kigurítani. A cikk szerint az amerikai filmvállalkozások számára Európa hatalmas dőfést készít elő és a helyzet olyan, hogy már-már arról lehet beszélni, hogy kitört Európa filmháborúja Amerika ellen.

Felmentették a falu zsidóját, akit előbb meg akart zsarolni, azután hadbírórság elé hurcolt a falu bírójá

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tud.) A legutóbbi napokban a kolozsvári hadbírórság előtt egyre másra perognak le a politikai perek. Erdekesebbnél érdekesebb falusi figurák politikai vétségei fölött ítélik a hadbírórság, mely a perek nagyrésztében felmentő ítéletet hoz. A bűnösök ugyanis vagy a falusi csendőrmester tulbuzgóságából, vagy pedig egyeseknek egyéni manőverei folytán kerülnek hadbírórság elé. Itt igazolódik be a legigazabb módon, hogyan burkolják egyesek aljas érdekeiket a sovínizmus köpenyegébe, hogy „felségértés”, „hazafialanság” s.b. vádjával meghurcolnak és bíróság elé cipelnek embereket, akiket előleg nem tudtak megfelelő pénzüsszeget kizsarolni.

Igy került a kolozsvári hadbírórság elé Rosenfeld évek óta békében él falujágyei Korod községnek egyetlen zsidója. Rosenfeld évek óta békében él falujában és csak Somesan Tóddal, a falu

bírójával élt a legutóbbi időben hadháboru, aki többször próbálta nagyobb összeggel megszarolni Rosenfeldet.

A vádirat szerint ez év elején Somesan Tódor megjelent Rosenfeld Sámuel lakásán, hogy a kéményseprői illetéket inkasszálja a községháza számára. Rosenfeld ellenségesen fogadta volna Somesant és rövid veszekedés után a következőket mondta neki:

— Ejnye, de nagy urak vagytok ti most Romániában. Pedig nem voltatok mindig ilyen urak, de nem lesztek sokáig. Most már bizony nem, mert amióta Nagyváradon a diákok összerombolták a zsidótemplomokat, a világ összes zsidói összefogtak a románok ellen és megölték ezt az országot...

A vádirat felolvasása után Rosenfeld Sámuel kihallgatására került a sor, aki tagadta, hogy bármilyen kifejezést is tett volna Romániára, vagy valamilyen politikai vitába bocsájtkozott volna Some-

sannal — Somesan nagyobb összeggel tartozik nekem már rég óta. — mondta — és azt akarta, hogy ezt az adósságát elengedjem. En megtagadtam neki ezt és ennek volt a következménye az, hogy Somesan a hadbírórság elé hurcolt.

A jelentéktelen tanukihallgatások meg hallgatása és a vádbeszéd után dr. Dunca emelkedett szólásra és erőyes hangon támadta a falu bíróját, aki tisztességéhez nem méltó módon akarta megszarolni Rosenfeldet. Fölötte gyanusnak találja azt is, hogy Somesan személyesen ment a falu számára kéményseprői díjakat inkasszálni Rosenfeldhez, holott ez az alantasabb adminisztrációs közegek feladata. Kérte Rosenfeld Sámuel felmentését.

A hadbírórság rövid tanácskozás után elfogadta a védőügyvéd érvelését és Rosenfeld Sámuel felmentette a vád és annak következményei alól.

— Nyári szünet után tárgyalják érdemlegesen a Blumenstein-pört. Párisból jelentik: A Blumenstein-féle cím letiltási perben a francia hadbírórság a tárgyalást július 28-án tüzte ki, a pör érdemleges tárgyalására azonban előreláthatóan csak a nyári szünet után kerül sor.

— Ha a kisleány magaviseletből hármast kap. Bécsből jelentik: Josef Golling nyugalmazott középiskolai tanár kisleánya az év végén hármast kapott magaviseletből. A tanár, aki tanítási ideje alatt valószínűleg szintén több ízben nvomta meg a ceruzát osztályozásnál, éktelen dühbe gurult és levelet intézett a leányviskola igazgatójához. Ebben a levélben felszólítja az igazgatót, hogy sürgősen kérem betegszabadságot és igyekezzék meg szabadulni hisztériájától, különben tegevelmi feljelentést tesz ellene. Mindezt abból állapítja meg a tanár ur, hogy a leánának hármast osztályzatot adott magaviseletből. Néhány nappal később a kis Ida édesanyja kereste föl az igazgatót és felekezeti térére vitte az affért, amennyiben szerinte bécsi iskolában ma csak zsidó gyerekek kaphatnak jeles magaviseletű osztályzatot. A beszélgetés a leány szülei részéről különben egvéb igen erős kitételnek hangoztatásával ért véget. Az igazgató természetesen becsültséért és hivatalos személy megsértése címén pörölt. A védő tisztjét dr. Rill ismert fajvédő ügyvéd látta el a tárgyalás meglehetősen izgatott hangulatban felvett le, úgyhogy a bírónak a vádlót és a védőt ki kellett utasítani a teremről. Különösen akkor vált tragikussá az ügy, mikor kiderült, hogy az iskola, ahová a kis Ida járt, katolikus felekezeti iskola ahová zsidó vallású gyermekeket egyáltalán nem is vesznek fel. Dr. Rill ennek ellenére a valódi ság bizonyítását kérte arra vonatkozólag, hogy Bécsben csak zsidó gyermekek kaphatnak egyest magaviseletből. A bíróság elutasította ezt az indítványt ellenben elrendelte a vádlottak elnevezés megfigyelését. Így lett a kis Ida rossz magaviseletű bizonyítványából Bécsben felekezeti kérdés.

— Romániában állandóan csökken a dohányfogyasztás. Bukarestből jelentik: A dohányfogyasztás igazgatóságának statisztikai kimutatása szerint a dohányfogyasztás a felvő évben állandóan csökken. Junius 1. és 30-ika között a dohányfogyasztás jövedelme 602 millió lei volt, amely összeg ugyan 38 n millióval meghaladja a tavalyi júniusi mérleget de ez a dohányfogyasztás árdra gításának köszönhető és nem a fogyasztás megnövekedésének. Junius hónapban 23 millióval inkasszáltak kevesebbet, mint amennyit a költségvetés az előző évke fogyasztása alapján előirányzott. Az idei felvő mérleg is általában negatív és képet mutatja. 3 milliárd 298 millió lei felvő bevéde közel 100 millió lejjel kevesebb, mint amennyit költségvetésbe állították és remélték.

Buziási „Phönix” - ásványviz

borvíz gyógyvíz
Főlerakat: Cluj, Strada Vladimirescu (Mikes Kelemen-utca No 18)

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Zorster

cég oradeai rohat. Az márkák rak részli Zöllözés mi

— A dési hé gája. Julius el három óraor ber óvoda har ját. Az Erdélyi ség dési helyic képező székhá tágas udvarán órákban nagy szülők és érde a dési cionisták kése házikra kinek lelkiügve Rosenzweig M. ügyvezető elnö letes beszéddel. ságot, hogy sze séggel támogat nyét Maid mek zett meg az ó agilis vezetőiről dr. Baer Imre akik páratlan od intézményt. M hogy mintegy 3 tettek vagy vált huszezer lej jöv iavára. A nagy növekedések a k ma óvónó vezet a román nemzet nyek folyékonyva széd és értelem szavaltak és na tetek kedvesen. támpolyo a Ha be, amelyet a né gel együtt éneke

„Safru

— Bulgária be tárgyal Törökor lentik. A bolgá Purov külügym hogy török rész zódés megkötés gáriának. A bulg az ajánlatot s a des ügyében m nak. Politikai kö be hozzák e sz az Olaszország nemrég kötött b ls.

Hidressen a

a ré

sör tehát elnevezé amely B

Zongorát Sternberg

bizalommal a világhírű
cég oradeai lerakatában vásárolhat. Az összes jobb világmarkák raktáron. 5 évi jótállás részletre is. Értékesítés miatt leszállított árak.

A dési héber óvoda évzáró vizsgálója, Julius Eisején, vasárnap délután három órakor tartotta meg a dési héber óvoda harmadik évzáró vizsgáját. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség dési helyi csoportjának tulajdonát képező székház nagy kerttől övezett, tágas udvarán már a kora délutáni órákban nagy közönség gyűlt egybe, szülők és érdeklődők egyaránt, mert a dési zionisták büszkéik szép és értékes házikra és az óvoda mindenkinél lelkiüve. Az évzáró ünnepélyt Rosenzweig M. Jehuda, a helyi csoport igazgatója elnöke nyitotta meg lendületes beszéddel. Biztatta a dési zsidóságot, hogy szeretettel és áldozatkészséggel támogassák az óvoda intézményét. Muid meleg szavakkal emlékezett meg az óvodapártoló bizottság az előző vezetőiről. Sternberg Sarolta és dr. Baer Immánuelnek urhölgyeknek, akik páratlan odaadással gondozták az intézményt. Munkájukra jellemző, hogy mintegy 35 teadélután rendezettek vagy váltattak meg, mintegy huszezer lej jövedelemmel az óvoda javára. A nagyvadású beszéd után a növendékek a kitűnő Ghermann Sosan na óvodai vezetése mellett elénekelték a román nemzeti himnuszot. A kicsinyek folyékonyan tudták a héber beszéd és értelemgyakorlatokat, szépen szavaltak és naesztimaj táncokat léptek kedvesen. A jólsikerült kulturális ünnepélyt a Harkva hangja zárta be, amelyet a növendékek a közönséggel együtt énekeltek el.

„Safuth” - Cluj

Bulgária barátsági szerződéséről tárgyalás Törökországgal. Szófiából jelentik: A bolgár szobranieben tegnap Burov külügyminiszter bejelentette, hogy török részről egy barátsági szerződés megkötését ajánlották föl Bulgáriának. A bulgár kormány elfogadta az ajánlatot s a tárgyalások a szerződés ügyében már folyamatban vannak. Politikai körökben összekötésbe hozzák e szerződési tárgyalásokat az Olaszország és Törökország között nemrég kötött barátsági szerződéssel is.

Hidressen az „Uj Kelet”-ben

Az olasz-osztrák határon összemolott egy ház és romjai alá temetett harminc munkást. Trientből jelentik: Az északi olasz határ közelében egy épülő új ház tegnap összeomlott. A falak 30 munkást maguk alá temettek. A házösszeomlásnak 3 halottja és 12 súlyos sebesültje van, a többi munkásokat könnyebb sérülésekkel szabadították ki a romok közül.

Meggyilkoltatta feljelentőit. Bukarestből jelentik: Slobozia község perceptorja ellen a falu lakosai nemrégiben panaszt adtak be az ügyvédséghez. A perceptor nemcsak az adók behajtása körül fejtett ki erőszakosságot, hanem zsarolt is. A feljelentők élén Zamfir Popa és Nicolae Popa gazdák álltak. Vasilescu perceptor bosszút forralt ellenük. Tizenkétezer lejfelhárítást három büntetett előéletű férfit, akik tegnap megölték Popa Zamfirt és Nicolae-t és revolverekkel valószínűleg sortűzetet adtak rájuk. Popa Zamfir a merénylet színhelyén, Popa Nicolae pedig a kórházban belehalt sebeibe.

EDISON filmszínház Híndu síremlék

Désen Herzl-emléknapja lesz 15-én. A Zs. N. Sz. dési helyi csoportja az ifjúsággal karöltve nagyszabású Herzl-emléknapot rendez 15-én vasárnap délután. Az ünnepély magas színvonalú műsora máris általános nagy érdeklődést keltett. Külön is ki kell emelnünk, hogy az emlékbeszédet dr. Knöfler Bernát cluj vezető zionista fogja tartani.

Ebből az alkalomból a Keren Kajemet erdélyi részre irodája felhívja minden KKL-biztos és az ifjúság figyelmét, hogy a Herzl-napon, a Herzl-erdőre gyűjtött faadományokat sürgősen számolják el a központnak. Azok a helységek, amelyek nem rendeztek ünnepélyt, vagy 15-én rendezik meg, ne mulasszák el a Herzl-erdőre faadományokat gyűjteni. A KKL központja Cluj.

Az új német kormány hivatalba lépése alkalmából részleges amnesztiát kapott Rathenau gyilkosa is. Berlinből jelentik: Az új német kormány hivatalba lépése alkalmából a politikával kapcsolatos bűntettek iránt igen kiterjedt amnesztiát adott. Ez az amnesztiát szabaddá tett többszáz kommunista és szélső nacionalista elítéltet. Ez utóbbiak között van Rathenau gyilkosa, Techow is, akinek fegyházbüntetése az amnesztiát folytán fegyházbüntetésre változik át és a hátralévő öt év helyett még csak egy évet kell letöltenie teljes szabadonbocsátásáig. Ugyancsak amnesztiát kapott a Harden elleni merénylet elkövetője is, aki azonnal szabadlábra került.

Kitoloncolták Magyarországról az ál-Bourbon herceget. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség miután semmiéle terhelő adatot nem tudott kinyomozni az ál-Bourbon herceg elén, tegnap elrendelte az álherceg kitoloncolását. Az álherceget a jügoszláv határra vitték és ott Szabadka felé indították.

Orvosi hír. Gazda Ákos dr. a Park Szanatórium új épületében fogorvosi rendeléseit megkezdte. Rendel: 10-12-ig és 3-6-ig.

Borzalmas autóbusszerencsétlenség Németországban. Berlinből jelentik: A braunschweigi Walkenried s Braunlage között az országot és vasutkecszteződésnél súlyos karamból történt. A nordhauseni személyvonat elütött egy utasokkal telt autóbusszal. Az összeütközésnek az első jelentések szerint 9 halottja és 27 könnyebb, vagy súlyosabb sebesültje van. A nordhauseni mentők gépkocsikon beszállították a sebesülteket Nordhausenbe a kórházba.

Reuma, csusz és köszvény elleni biztos gyógyulást talál Bizusán (Büddöspataka) Szamosmegye, Dej-Nagybánya vonalon. Vasúti megálló szemben a fürdővel. Napi pénz 4-szeri először étkezéssel és I. oszt. fürdővel 210 lej. Ugyanaz kóser kosztal 220 lej. Előjegyzések Bizusa fürdőigazgatóság Heanda címre küldendők.

A franciaí alagút megnyitására a spanyol republikánusok döntő rohamot akartak intézni a trón ellen. Madridból jelentik: A napokban készülnek a franciaí alagút ünnepélyes megnyitására, amely a Pyreneusok alatt köti össze Franciaországot és Spanyolországot területét. Az alagút megnyitására a Pyreneusokhoz készült utazni Alfonz spanyol király és Primo de Rivera diktátor is. A republikánusok ebből az alkalomból nagy összeesküvést terveztek a király és a diktátor élete ellen. Madridban, Barcelonában és Saragozzában több mint száz összeesküvőt tartóztattak le néhány óra alatt. A hatóságok megállapították, hogy a republikánusok az alagút megnyitásának órájában hatalmas rohamot akartak intézni a spanyol monarchizmus megdöntésére.

Bármilyen
viszketegséget
és sömörös bőrbajt a test bármely részén, arcon, fejen, kezen, lábakon is megszüntet Dr. Biró-féle
Antrasol pasta
Teljesen ártalmatlan. N. fozadjon el mást
1 tégelyt ára 60 lej.
Postán 3 tégelyt 180 lejert küldünk bérmentve. Főraktár: Dr. Biró gyógyszer-tár Cluj (Kolozsvár)

Pályázati hirdetés
A Gheorgheni Aut. Orth. Izr. hitközség ezennel pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett metsző állásra, mely előmunkázással „שׂוֹב וְקָרָא וְכִתְּבָהּ וְיִשֶׁבֶת” van egybekötve.
Pályázhatnak mindazon kellemes hanggal bíró román állampolgárok, akik három eismert erdélyi, orth. izr. rabbitol előírt képesítéssel „בְּבִרְתָּא בִּירְתָּא” bírnak és 35 évnél nem idősebbek.
Fizetés megegyezés szerint.
Próbára utókötség megtérítéssel csak a meghívottak jelenhetnek meg.
Pályázati kérvények, keiló okmányokkal felszerelve, fenti hitközség elnökségéhez f. é. aug. 31. adandók be. A későbbben beérkező pályázatok nem vételnek figyelembe.
Gheorgheni, 1928. július 10.
Blum Sándor, h. jzö Steiner Nánán, hitközségi elnök

Érettségire
középiskolai, polgár- és mag. vizsgákra előkészít
GALGÓCZY magántanfolyam
Budapest, VII. Mária Terézia-ter 3. szám

SPORT

Nagyvárad-Kolozsvár, Arad-Kolozsvár válogatott vízipólo mérkőzés

Az Univeritatea országos versenyének külön szenációját fogja képezni a városok közötti válogatott mérkőzés. Kolozsvár A) válogatottja Várad kitűnő együttesével kerül szembe, míg a B) válogatott Araddal veszi fel a harcot. A rendező egyesület az A) csapatot össze is állította Balló Kac, Török Kac, Tassy Kac, Orosz Kac, Földes Haggibbor, Giurgiu G. és Bilkei U személyében. Tartalékok: Geréb H és Benze U. Mi a magunk részéről a jobbátvéd posztjára Török Kac helyett Geréb Haggibbor beállítását javasoljuk, amél is inkább, mert Geréb ezen a poszton minden esetben megbízhatónak bizonyult és így mellőzése indokolatlan. A Kac és Haggibbor természetesen csakis azon esetben bocsajthatják a rendező egyesület rendelkezésére játékosukat, ha azt a hivatalos sportforum engedélyezi, ellenkező esetben a versenyen csak klubcsapatok foghatnak szerepelni. Ezen mérkőzésnek bírójaként Seliceanu Gligore az országos uszósövetség elnöke van kizemelve.

KKASE kerékpárversenye. Nagy érdeklődés előzi meg a KKASE vasárnapi kerékpárversenyt, melyen a rendező egyesület teljes torna és boxoló gardáját is az ünnepély fényének emelése végett szerepeltetni fogja.

Haggibbor I.-II. training mérkőzés. A Haggibbor I. és II. csapatai között vasárnap d. e. 10 óra 30 perces kezdettel érdekes training mérkőzés lesz a városi sporttelepen. A mérkőzésre fogadások is történtek és az előreláthatólag számos drukkt fog a pályára kialsni.

KMSC Dejen. A munkások együttese vasárnap Dejen játszik az ottani CFR-el. Univeritatea-KAC Lupu-serleg mérkőzés. Vasárnap reggel 8 órai kezdettel fog lezajlani a cluj terület ezidei utolsó Lupu-serleg tennisküzdeme a KKE tennispályáin. A mérkőzés győztese egyúttal a kerület győztese is.

MSE-Haggibbor. A Haggibbor teljes első csapata f. hó 22-en vasárnap Vársárhelyt vendégszerpepel, ahol ellenfele az MSE együttese lesz.

Haggibbor közlemény. A Haggibbor uszószakosztálya az i. a kerékpárszakosztálya a KKASE versenyére való bevezetés végett ma délután 2-3 óra között a City kávéház klubjában értekezést tart.

Ne menjen a strandra Strandkörrel nélkül!
Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban. Csak eredeti fogadjon el.

Cserkészek, autósok, sportolók!
Aluminium mentő-Jobozt, elsősegélynyújtásra okvetlen legyenek megukkal. - Ara 200 lej. Csoportos beszerzésnél 1% engedmény. Székúdi Flohr gyogytár, Cluj

Mióta az „URSUS” SÖRGYAR Részvénytársaság a Czell-féle kolozsvár-monostori sörgyárat megvette

a régi jó monostori sör már nem Czell sör, hanem „Ursus”-sör

elnevezés alatt kerül forgalomba. Az „Ursus”-sör tehát nem tévesztendő össze a „CZELL” elnevezés alatt forgalomban levő sörrel, amely Brassó mellett Derestyében készül.

FAGYAPOT

az elismert legjobb csomagolóanyag 24 minőségben, legolcsóbb áron szállítja AMIGO TESTVÉREI és TÁRSA speciális fagyapotgyára Lugo, Str. Unirii 10.

Clujon Calea Victoriei 61. szám alatt b. zományi raktárt tart gyárunk képviselői:

Feuerstein Kálmán fakereskedő

További lerakatok: Arad, Braila, Bukarest, Craiova, Galati, Nagyvárad, Nagyszében, Ploesti és Timisoara.

Közgazdaság

Összeomlás előtt az amerikai rézkartell.
Két év előtt az amerikai rézbányák és kohók tulajdonosai kartellbe léptek és a gazdasági szövetkezés hatalmas eredményeket ért el. Ezek az eredmények különösen annak a ténynek köszönhetőek, hogy a rézipar a bányakartell kevéért a produktív a szükségletnek megfelelően szorította meg. A világpiacon a kínálat a kereslettel szemben csökkent és ennek természetes folyamára az árak jelentősen emelkedése volt. A francia rézbányák most az amerikai rézkartell ellen-súlyozására termelésüket felfokozták, amivel megindították az árak eláyhur-lását. A rézkartell a versenyt nem bírja a világpiacon és a közeljövőben fel fog oszlani.

Az angol szénszindikátusok kartell előtt állnak. Londonból jelentik: Az angol szénipar reprezentánsai tárgyalásokat folytatnak az egyes területi szénszindikátusok egységesítésére. Szó volt arról is, hogy ebben az egyesületbe bevonják az anyaországon kívül működő angol szénbányákat, azonban erre a tranzakcióra még nem találják érettnak az időt. Véleményük szerint mindaddig, amíg az angol bányáiparnak nincs egységes szervezete, nem lehet a szigetország kívüli bányatulajdonosokat bevonni az egységes nagy szervezetbe.

Szigorúan ellenőrzik Marosvásárhelyen az illetéktörvény végrehajtását. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Újabb a marosvásárhelyi kereskedők üzleti könyveinek ellenőrzését erősen szorgalmazzák a hatóságok. Az illetéktörvény rendelkezése szerint ugyanis a be nem jegyzett cégek is tartoznak naplót, leltárt és egyéb fontos üzleti könyveket vezetni a pénzügy igazgatóság illeték-osztályának ellenőrzése mellett. Több be nem jegyzett kereskedőt különösen termény és lisztkereskedőt, akik még nem tudták szabályszerűen vezetni a könyveket, a hatóságok megbüntették. Eddig huszat bírságoltak meg. A bírság maximuma 200 lej volt.

Budapesti pénzügyintézetek betétei. A budapesti Angol-Magyar Bank havi jelentésekben számol be a magyar gazdasági élet helyzetéről, ezt a jelentést eljuttatja bel- és külföldi kommittenseihez is. A június havi jelentés érdekes adatokat közöl a budapesti pénzügyintézetek folyószámla- és betétállományáról. A jelentés ezeket mondja: „A belső tökéletesedés tekintetében lassabb tempó állapítható meg. A tizenhárom nagy budapesti pénzügyintézetnél, valamint a postatakarékpénztárnál a betétállomány április 30-tól május 31-ig 406.9 millió pengőről 419.1 millió pengőre emelkedett, tehát plus 12.2 millió pengő. Az év első öt hónapjában a betétek szaporodása 54.3 millió pengőt tesz ki, ezzel az intézetek az 1913-as betétállományok 41.8 százalékát érték el. A folyószámlabetétek ugyanez intézeteknél május havában 709.7 millióról 720.3

millió pengőre emelkedtek, ami 10.6 millió pengő szaporulatot jelent. A folyószámlabetétek állománya május vegevel a háború előtti évek átlagának 84.1 százalékát érte el.”

Újabb nagy bukaresti csőd a textilszak-mában. Bukarestből jelentik: Az „Arax” gyapot és rövidáru cég, amely ebben a szakmában Bukarestnek egyik legnagyobb vállalata, néhány héttel ezelőtt hat hónapos moratóriumot kért az ilfovi törvényszéknél. A törvényszék megkezdte a kérelem tárgyalását, közben azonban a cég hitelezői újabb kérvényeket adtak be s ezekben csődöt kértek az „Arax” ellen, azzal indokolva azt, hogy a cég tartozásai jelentősen meghaladják a cégnek a vagyontételeit, a moratóriumnak pedig az a feltétele, hogy a cég aktív mérleget tudjon feltüntetni. A törvényszék kiküldött szakértői a csődkérvényezőket állítasait igazolták; kitünt, hogy az „Arax” benyújtott mérlege nem felel meg a valóságnak, hanem ahelyett, hogy a cégnek bármi tiszta vagyona is volna, tartozásai harminckét millióval többre rugnak vagyontételeinél s hogy áruinak jelentékeny része el is van már zálogosítva. Erre a törvényszék kimondta a cég ellen a csődöt s a textil válság áldozatainak száma ezzel újra szaporodott.

A legfőbb vámbizottság módosította a gyűjtővagonban érkezett áruk elvámolását. A romániai kereskedőknek régi panasza van az ellen, hogy a vámtörvény rendelkezéseivel ellentétben a gyűjtővagonban érkezett és különböző címekre szolgáló árukat a vámhivatalok egy deklaráció alapján végezték el. A nagyváradi kereskedelmi csarnok közbejárására a vámvezérigazgatóság megváltoztatta ezt a helytelenül alkalmazott rendszert és utasította a vámhivatalokat, hogy a vám-árak állandó elraktározására szolgáló raktárból különítsenek el egy részt azoknak az áruknak részére, amelyeket elraktározási nyilatkozattal fognak ott elhelyezni. A vámhivatal köteles megengedni, hogy a gyűjtővagonban érkezett áruk részlegesen legyenek elvámolhatók és kiadhatók.

Amateurok, fényképezészek!
Fényképezési akciókat a legolcsóbban **BERNAT** papírúrháznál, Piața Unirii 29. sz. alatt **szerezhetik be.**

Pályázat.

A satu-marei nyilvánosjogu román bannelyü ort. izr. elemi iskola iskola-széke pályázatot hirdet egy férfi és egy női tanítói állásra.

Pályázhatnak olyan zsidó vagy román nemzetiségű tanítók, akik a román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják és a román nyelvvizsgát sikerrel letették. Az állás f. évi szeptember 15-én elfogalandó.

Költségek csak a meghívottak térítetnek meg.

Pályázatok egyszerű másolatokkal, fizetési igények, valamint a családi állapot megjelölése mellett alábbi címre küldendők.

Dricetiunea scoalei primare izr. ort. Satu-Mare, Str. Col. Iacobini 4.

Pályázati hirdetmény.

A bistrítai Kishitelbank és Takarékpénztár pályázatot hirdet könyvelői állásra. Bankszakmában jártas, önálló munkaerők pályázhatnak. Pályázatok fizetési igények megjelölése mellett a beszerző Kishitelbank és Takarékpénztárhoz intézendők.

Bistrita, Kleiner-ring 27.

No. 1189—1928.

Árverési hirdetmény.

Az »Arta« műkereskedő cég 1928 július 14-én d. u. 4.30 órakor Clujon-Str. Memorandului 23. sz. üzletében a K. T. 306. §-a értelmében nem fizető adós terhére antik butorokat antik és modern festményeket, porcellánokat, üvegeket és szőnyegeket fog nyilvános árverésen kikiáltási áron alul is eladni.

Vásárlók a vételárat és 2%-os illetéket tartoznak azonnal kifizetni.

Cluj, 1928 július 9.

Dr. Joan Kozma
notar public.

No. 52—928.

Pályázati hirdetmény.

A gheorgheni Aut. Orth. Izraelita hitközség ezennel pályázatot hirdet egy ujonnan létesítendő rabbi állásra.

Pályázhatnak felsőiskolai képesítéssel bíró román állampolgáru ortodox rabbik.

Fizetés megegyezés szerint.

Shemélyes bemutatkozásra csak a meghívottak jelenhetnek meg, kiknek utiköltségek is megítéltetik.

Pályázati kérvények kellő okmányokkal felszerelve fenti hitközség elnökségéhez f. é. aug. 31. adandók be. A későbbben beérkező pályázatok nem vétetnek figyelembe

Gheorgheni 1928 július hó 10.

Blum Sándor Steiner Náthan
h. jegyző. hitk. elnök.

Világhírű nyaralók és üdülők

Pensiók, internátusok, leány- és fiúotthonok.

Havi ellátási díj tanulók-nak 150 P, felnőtteknek 160 P, mely hetenkinti változtatással négy nyaralóhelyre érvényes. Ezer személy referenciája.

Kérjen prospektust (válaszbélyeg).

Pestallozzi Internátus Iroda

(Fédération Internationale des Pensionnats Européens).

Budapest V., Alkotmány-u. 4. I.

Telef.: Teréz 242-36. Telef.: Teréz 242-36.

Nyaraló és üdülőtelepek:

Magyarországon: Budapest, Siófok, Balatonsződ. Svájcban: Genf, Lausanne, Neuchatel, Luzern, Montreux, Zürich, Lugano, St. Moritz. Franciaországban: Paris, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix les Bains, Grenoble, Evian (genfi tó); a francia Rivierán: St. Raphael, Cannes, Nizza, Juan les Pins, Monte Carlo, Menton. Olaszországban: San Remo, Nervi, Venice, Bordighera, Abbazia, Riccione, Roma, Nápoly, Palermo. Ausztriában: Wien, Zell am See, Linz, Innsbruck, Salzburg, Ischl. Belgiumban: Ostende, Angliában: London, Cambridge, Brighton, Folkestone. Afrikában: Algír, Tunis.

A fent jelölt helyek internátusok, fiú- és leányotthonok, penszionátusok — felnőttek részére is, nyitva egész éven át.

A többi helyek július, augusztus és szeptember hónapban vannak nyitva Társas utazási kedvezmények (25-50%) a külön direct Pullman-kocsik internátusi díjak Budapestten havi 90 P, külföldön 110 P.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk vásárolták, akár orvos által előírt szemüveget — pontosan fejjük és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklátszerész vásássa meg; szükség esetén 10 májja azt a keretet és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította a Kolozsvár alantjezített, legfőbb szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégegyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy tö ed 2 éven át díjlanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Máttyás Fia

szaklátszerész

Cluj, Calea Victoriei 12. szám.

Alapítási év 1864

Károlyos kellekek

zsinegek és zsákok gabona, liszt és gyapjunak.

Vízmentes ponyvák.

Zsák és ponyva kölcsönzés

Boskovics József

Cluj, Strada Regina Maria 15. Telefon 9-10.

Zsidó Imahönyvek, Gyapju és selyem-talcsék

legjutányosabban beszerezhetők Clujon

ROSENZWEIG ANTAL cégnél

Hirdessen az Uj Keletben

TÖZSDE

Valutapiac 1928 július 13 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyilas	Zárlat						
Zürich	3150—3155	—	—	49250	2168	1105250	13.58	60090	192670
Newyork	16365—1.3.5	51910	5192225	2556	16410	57370	709	3375	—
London	799—800	252475	252450	12428	799.0	2.90	344.25	16.416	48625
Milano	641—6.6	2031.0	2032.0	—	143	22.6.0	2775	13217	39150
Prága	362—365	2718	271950	13395	862	3004	371150	17770	52412
Budapest	486—487	153.25	153.350	—	487	176025	210075	—	29650
Beograd	2860—2865	901850	9051	—	2860	12352	—	588	—
Bukarest	—	913	913	—	2.9	1.0875	12462	5935	176
Varo	—	31	31750	1560	—	35150	434	20675	91
Bécs	2310—2315	731850	732250	—	1860	643250	7949	37844	—
Berlin	3920—3925	12.60	12362	—	2317	809.25	—	475.750	—
					3925	4367250	46892	80465	—

Száz lej árfolyama. Zürich (uro) 31750, Páris 1560, Budapest 350, Bécs 43325, Prága 20675

Szombat, 1928

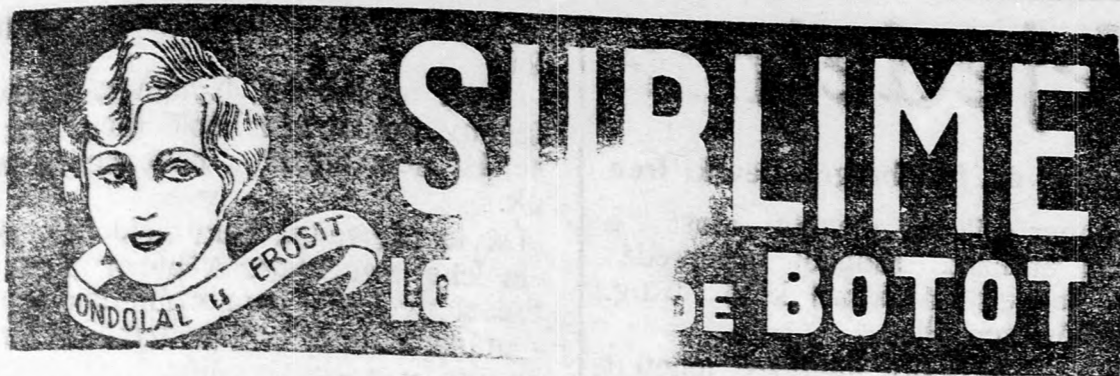
Petroleum
Kapható drog Vezérképvisel

Színház
A doni koloz
E hó 20-án... gazdag filmcseté... ségü esemény fo... és Grand-mozgók... napon kezdí me... orosz film bemut... véve is páratlan... mény szépsége é... közödni fog azát... den egyes jele... tisztékből rekr... énekkórus száma... énekszámok zene... társágos orosz ha... kozni fogja a hat... számokat a balat... moniumok hangja... doni kozákoknak... ség előtt ismeret... Baruskov karmes... rus az Öreg kár... huska, az Esti ha... című világhírű o... elhárni. Természé... básu művészi pr... legnagyobb álom... a mozi igazgatósá... tanulielét adta az... ség érdekeit tart... sora a legkényves... gitse. A 20-án ke... tekintettel a miné... érdeklődésre, a S... már is megkezdte... előadások a Gran... ban, a szokásos... megtartva, azonb... tén csak a Select... bériát.

A színház

Vasárnap este... cső helyarákkal... Menyhért világhír... vasárnap este sz... a címszerepben. E... előadásnak a jegy... árakkal válthatók

Petroleummentes hajszesz azonnal megszünteti a hajhullást. Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban. Vezérképviselő: B. L. A. X., Bucuresti, Strada Batistei No 14.

Színház - Művészet A doni kozákkórus Kolozsváron

E hó 20-án Kolozsvár egyébként gazdag filméletében páratlan jelentőségű esemény fog lezajlani. A Select-és Grand-mozgók igazgatósága ezen a napon kezdi meg a Szibéria című orosz film bemutatását. Az önmagában véve is páratlan művészeti teljesítmény szépsége és értéke azonban fokozódni fog azért, hogy a film minden egyes jelenetét a volt cári kozáktisztekből rekrutálódott donikozák énekkórus színei fogják kísérrni. Az énekszámok zenei aláfestéseképpen sajtószerű orosz hangszerek zenéje is fő központi hatást. Az egyes énekszámokat a balalaika és az orosz harmoniumok hangjai fogják kísérrni. A doni kozákoknak a kolozsvári közönség előtt ismeretlen csoportját Anatol Baruskov karmester vezényeli s a kórus az Öreg káplár, a Matuska Glubuska, az Esti harang, az Ej-uchnyem című világhírű orosz dalokat fogja előadni. Természetes, hogy e nagyszabású művészeti produkció lekötése a legnagyobb áldozatokat követeli meg a mozi igazgatóságától, mely mindig tanuilelet adta annak, hogy a közönség érdekeit tartja szem előtt, hogy műsora a legkényesebb izléseket is kielégítse. A 20-án kezdődő előadásokra tekintettel a minden bizonnyal óriási érdeklődésre, a Select jegypénztára már is megkezdte a jegyárulást. Az előadások a Grand- és Select-mozgókban, a szokásos beosztással lesznek megtartva, azonban rossz időjárás esetén csak a Select fogja vetíteni a Szibériát.

A színházi iroda hírei:

Vasárnap este Cárú - délutáni olcsó helyárakkal. Bíró Lajos és Lengyel Menyhért világhírű darabja, a Cárú fog vasárnap este színpadra kerülni. Poór Lilivel, a címszerepben. Ennek a vasárnap esti előadásnak a jegyei olcsó délutáni helyárakkal válthatók meg.

Ma este másodszor: Hókuszpókusz. Curt Götz ragyogó, finom és szellemes komédiája, a Hókuszpókusz ma este másodszor kerül színpadra a Karinthy Frigyes mesteri fordításában.

Marika és Templom egere, olcsó mozi-helyárakkal. Vasárnap délután 6 órakor a Zágón István poétikus és mulatságos Marikáját adják. Hétfőn este félkilenc-kor pedig Poór László híres, a budapesti Vigaszínházban százszor adott Templom egere kerül színpadra. Ugy a Marika, mint a Templom egere olcsó mozi helyárakkal (50, 40, 30, 20 és 10) lej kerül színpadra.

Kedden este: Kacagó est. Már most felhívjuk a közönség figyelmét a Keddi estére. Nagyszabású gazdag műsoru, változatos kabaré est lesz, amely elejétől végig nagyszerűen fogja szórakoztatni a közönséget. Főlépnek: Sugár Flóra, a budapesti Fővárosi operette színház művésznője, Gy. Székely Klári, Pálffy Oly, Darvas Ernő, Deésy Jenő, Salgó Oszkár. A kíséretet Török Emil karnagy látja el. Kis operette bohózatok, tréfák, magán-számok, énekek, táncok, Remdes helyárak. Jegyek már most megválthatók.

A Magyar Színház műsora:

Szombat: Hókuszpókusz. (Ujdonság 2-odszor. Ssz. 363.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Marika. (Mozihelyárakkal: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 364.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Cárú (Délutáni mérsékelt helyárakkal. Poór Lili fellépésével. Ssz. 365.)

Hétfő: A templom egere. (Ujdonság 4-ed-szer. Mozi-helyárakkal: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 366.)

Telefon 4-93.

írógépek

új és használt állapotban. Ugyszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

Finkler Antal

Cluj, Str. Reg. Maria 9.

Advertisement for Batiz--dr. Jeszenszky, featuring an image of a machine and text describing aluminum and zinc products. Address: Cluj, Calea Victoriei No 99.

Large advertisement for 'Távoli utak - fáradság nélkül' (Distant roads - without fatigue). Features an illustration of people on a globe and text promoting Palma-kaucuk sarok (Palma rubber mats) as a convenient travel solution.

APRÓHIRDETÉSEK (Small advertisements) section with details on advertising rates and terms.

Utazók! BERKOVICSNE (Travelers!) advertisement for Dradea, Str. Nicolai Iorga 19, offering travel services.

T. Hölgyeim! (Ladies!) advertisement for parókákat (parrots) by Mussa, Cluj Str. Memorand. 10.

Advertisement for 'Két szoba' (Two rooms) and 'Nagyszében-ben' (In the big hall) with contact information for various services.

Butorozott szobák (Furnished rooms) advertisement for Maramarosszigeten (Maramaros) with contact details.

Legolcsóbb és legszebb parókákat (Cheapest and most beautiful parrots) advertisement for Holländer Izidorné Dej.

Advertisement for a Kolozsi sósfürdő (Kolozsvár salt bath) with details on services and location.

Sok ezer utas dicséri a Mocianu menetrend pontosságát! (Thousands of passengers praise the accuracy of the Mocianu schedule!) advertisement for a travel agency.

Advertisement for 'Első romániai orth. izr. leányotthon és internátus' (First Romanian Orthodox girls' boarding school and internat) in Oradea.

REUBENI, a zsidók fejedelme

Írta: Max Brod

5

Fordította: dr. Hamburgné Becski Irén

Voltak ugyan régen is ilyen kedvelői a történeteknek, a talmud maga is beszél róluk, — de ez nincs megengedve, túlkönnvű és túlédes s ez bűn. És bűnös az a kívánsága is, hogy apjával olyan szokatlan és távoli dolgokról beszéljen, mint amilyenek az ő gondolatai. — bár épugy bűnös dolog elhallgatni ezeket a gondolatokat az apja előtt... Bármint tesz is: nem kerülheti el a bűnt. Ezt lélegzi be, ez népének a sorsa, ez az oka ennek a sorsnak és a sors örök feloldhatatlanságának is a bűn az oka. Hiába tesz éjeltre köveket a feje alá, a rossz szellemektől nem szabadul meg. Külső álomban. A Semá-imát mondják görcsösen alkál. Nagyszerű jel, mert aki álomban a Semá-imádkozza, az kiválasztott és olyan próféta lesz, mint Mózes és csak a korszak akadályozza őt ebben a tökéletességben, mert ez a nemzetség nem méltó rá, hogy egy Mózes szülessék. De Dávid jól tudja, hogy mit jelent ez a jel. A kecskealaku kísérő adta ezt az álomot s ezt a kiáltást, hogy minél könnyebben csabíthassa elbizakodottságra.

Bár lennének lánytestvérei! Abban is rossz jelet lát, hogy egyedül van. Vannak ugyan úgynevezett »barátai« az iskolában, de ezek hüvösen idegenek neki. Nem értik meg őt, mikor a legfontosabb dologról beszél, ami őt foglalkoztatja: a bűnről. Voltának csak lánytestvérei! Nem kéne neki akkor egyedül aludnia, nem riadna fel éjjel és homlokereinek zugó, fájó zakatolása nem tűnne úgy neki órákon keresztül, mintha lépések zaját hallaná a szomszéd szobában, a tűz asszonyának, vagy isten egy angyalának lépéseit, aki azért jön, hogy rajta bosz szut álljon. Jön, hogy bosszut álljon a bűnös gondolatokért, a fantáziákért, hogy idegen országokban utazik s a titokban olvasott világi könyvekért, a melyek olvasását nem bírta abbahagyni, bármilyen szegényesek voltak is.

Legszívesebben folyton imádkoznék Dávid. Amíg imádkozik, addig nyugodt — de már az ima utolsó szavaival visszatér régi félelme. Már egy ima pusztá befejezése is bűn. — úgy emlékszik előtte, bár ezt sohse olvasta s nem is hallotta — több ennél, az ősbűn, a leggonoszabb mindannyi között. Mert ha folyton imádkozni lehetne, nem történhetnék gonosz dolog a földön. Leghőbb vágya, hogy egy tiszta cselekedet teljesítése közben érje a halál. De szepőlten lelki nyugalom helyett félelem kínozza, mely akkor is felrázza, mikor legkevésbé volna rá oka. Tud ugyan egy imát ezen reszkető félelem ellen, — de mivel ebben az imában iste neve előforal, nem szabad tisztátalan helven elmon dani. És nemsokára minden helyet, a hol megfordult bűneivel, tisztátalan nak érez. Így készíti magának egy varázsmondást, amely félelem ellen való és az imát pótolja s amely az ördögöt messzire elűzi: »Távozz sátán! Kővérebbek a vágóhíd kecskéi, mint én!«

Ez a formula, amelyet gyakran ismételt magában, átsegíti őt az örömtelen életén.

6.

Évről-évre közelebb jut Dávid az anyjához, mert az apa egyetlen nyugalma és áhíttata egyre csodálatraméltóbb ugyan, de egyúttal egyre idegenebb és hozzáférhetetlenebb. Az anyja ellenben dolgozik és folyton elégedetlen. Sohasem jön nevetés kicsi, ráncokkal mélyen felszántott arcára. Sohasem gondolt arra, hogy eleget fáradt már. Dávid olyan, mint az anyja.

Gyakran megy anyjával a keresztény városrészbe. Bár a zsidóknak szí-

goruan tilos a keresztény vásárokat látogatniok — mindig újból eltöltik őket új városi rendeletekkel — a zsidók mégis felállíthattak, — nem tudni milyen árutakon — néhány bódét a Szent Galli templom előtt, mélyen benne az óvárosban, s értették a módját, hogy ezt a számukra engedélyezett területet egyre nagyobbítsák, sőt közvetítők útján a környező területeken házakat is vásároltak és ilyen módon kiépítették az új ócskapiacot, részint nyílt, de meg nem engedett terjeszkedéssel, részint a polgárság szemethunyo, türelme mellett, de folyton kitéve annak a veszedelemnek, hogy bántalmazni kezdik és kiűzik őket. De maradtak: mert az új piacról jobban forgathatták áruikat, mint a zsidó utcákban a régioról. Dávid anyja is kivívta időről-időre cserép-lerakatának leg szebb választékát erre a piacra. Az már az ő művésze, hogy egy régi fémtálhoz, amelynek hiányzik az alja, egy másik darab fémet talál, például egy elhajlott sisakot és egy egész új, használható eszközt csinál belőle. Dávid reszket érette. Nem meri őt egyedül a siketnéma tanulóra bízni. Így szokik hozzá, hogy minden alkalommal együtt megy vele és anyja portékájára ügyel. Bárhogy csufolják is a barátai, akik egy ilyen tanulást nem igénylő foglalkozást megvetendőnek és egy tanult ifjuhoz méltatlannak tartanak, mégsem tudja abbahagyni, de nem szűnik meg kötelesség szerien töprengeni afölött, hogy bűnös lustasága hajtja-e inkább, vagy az anyjának kiűző kötelességet ösztönzi őt erre a cselekedetre?

Semmiesetre sem a kíváncsiság az, ami a kapuk elé csalogatja. A bölesek előírásához híven, akik megparancsolják, hogy négy rófnél nem szabad előbbre lépni. — Ijesztí szemelt, Merelyen előtte haladó anyja szoknyájára szögzi őket.

Így inkább az a látszata ennek a dolognak, hogy az anyja vette oltalmába, őt, nem pedig az, hogy a félnék ifjuemberke szegődött az asszony védelmére. Ilyen felkerekedés a keresztény városba nem kis vállalkozás ám. A falakon belül a zsidók viselhetik a polgárok szokott viseletét, a gazdag zsidók úgy járhatnak, mint a nemesek, tollasán, Prémesen, értékes gallérral gyakukon, Dávidnak, mint jómódu szülő gvermekének, szintén van egy divatos baretje, selyem mellénykéje, — a falakon belül. Ha azonban az anyját kíséri, akkor fel kell vennie hegyes sárga süvegét, mely feltűnően s nevetésgesen táncol a fején Szép nyakfodra helyett az előírás szerint szik gallér visel és egyszerű szövethál való felsőruháján egy kis sárga folt árulja el megvetett zsidó származását. — Most már messziről felismerhető. Sivítva és fütyülve rá is rohannak az uccakölykök, mihelyt a kaput elhagyja. De fűrgén lép előre az anyja, érti már a módját, hogy vicces szavakkal és borsos kalással megszelídítse őket. Mögöttük topon a süket, gyöngelméjű legény egy kézikosárral és egy hátikosárral, vérrel aláfutott szeméből néma düh bámul ki és jai annak a kis üvöltözöknek, aki kihalt mellékutakban nyakleves-közelségbe kerül vele. Dávid úgy fut mellettük, mintha esztét vesztenne volna. Felindultságában nem néz sem jobbra, sem balra. Mégis fehérnek, tágasnak, nagyszerűnek tűnik neki a város. És valami feketeség a zsidóváros piszkos fából épült házai, nagy robajjal szállódnak mögötte a földbe. Dávid nem törődik semmivel, fel sem néz. Azt képzei, hogy mindenki őt nézi, aki elhalad mellette s mint a halál angyalának, fejtől lábáig csupa szemük van. A há-

rom ember különös menete most a főpiacra érkezik. Kimpadi szenvedés az áru mellett várakozni késő estig. Dávid hősiesen állja.

Már tizszer, vagy huszszor lehetett a Galli-piacon, mikor az anyja elegendonek találja fia tapasztalatait és mert őt gonosz köhögés kínozza, egyedül küldi fiát Pertschlützhöz, az óváros kapujának kovácsához, akitől az anyja meghatározott időközökben hulladékok és értéktelen maradványokat vásárol (a kovács számára értéktelen, a foltozó és zsidóknak felbecsülhetetlen) egy fél cseh garasért.

A legény egyelőre az üzletben marad az anyjával, aki bár beteg, mégis az egyik mellékutakban elhelyezett ágyból ellenőrzi az eladást.

Igy Dávidnak életében először egyedül kell kimennie. A »Három kut« tere mellett kapun hagyja el a gettót. Az óvárosi tanácsház előtt a nagy köves síkságon tanácsalannul néz körül. Mint egy ragyogó víztükör, távoli házakkal a part körül, kezd körülötte forogni a széles kerék. Most veszi csak észre, hogy ő itt még sohse nézett körül.

És a szellős, hüvös márciusi napban alig mer lélegzeni, alig meri mozdítani a kezét.

Magas palotákat lát, amelyek fehér kőből vannak. Villogó ablakok között cimereket, erkélyeket és díszes faragásokat. Ha nem nézné ezeket, nem találná meg az utat. Az anyja ruhaszegele most nem halad előtte.

Emellett a szoknya mellett töltött tizennyolc évet, innen jutott tapogatózva előre anélkül, hogy felpillantott volna.

A tanácsház új órája előtt nagy néptömeg gyűlt össze, tarka figurákat bámulnak, akik két kis ajtón haladnak át és egy csontvázast, amely harangozik nekik. És ott áll egy zsidó báb is, mely ütemesen emeli fel- és le a pénzes zacskóját. Dávidnak eszébe jut, hogy olvasta már az egész szerföltött mesterséges szerkezet leírását nemrég egy röplapban. Hát van ilyesmi Prágában is, mindjárt a küszöb előtt? Hát nem kell ahhoz idegen országokba utazni, hogy lássa az ember a csodákat, amiket eddig csak Hirschl íametszeteiből ismert? És a kapu bejárata fölött kőből való szőlőfirtők és különös husoslevelű gyümölcsök között ott ugrálnak a távoli tengerentúli világok majomcsapatai...

Eszébe jut, hogy jégeltől Ulászló királyt a nagy építőnek nevezik, ép úgy, mint Lorenzo Medicit és a többi fejedelmeket Olaszországban. Mikor ezekről olvasott, mind egyformán elérhetetlenül messzinek látszott előtte. És mégis, az új pompa közvetlen a kapuja előtt áll.

A tanácsház egyik ablakából néhány héttel ezelőtt néhány lázongó ke helykésítő ledobta Klobuk polgármestert. A szerencsétlen ember megfogódzott az ablakkereszten, ott lógott a falon mindaddig, amíg az egyik egy kalapáccsal le nem csapta a kezét. Akkor lezuhant a mélységbe. Ezeket a borzalmas dolgokat is szokta egyebek között Hirschl mesélni. Itt van az ablakok sora, némán és hatalmasan! Ezek közül volt az egyik! Érthetetlen ez az idegen élet ragyogó, úszta hüvösségében. — Nem tudta eddig másképp elképzelni, mint végtelen messziségben.

Hirtelen valami a nyakához ér és ő meghorrad tőle. Egy asztalos kiabál rá. Hogy a zsidók keresztény tanulókat fogadnak fel és rejtegetnek, akik az ő jogos gazdáiktól szöktek meg és legközelebb békukucskálják már egy szer piszkos buvóhelyeikbe és kutatunk egy kicsit, hadd lássuk, honnan van a sok silány tákolmány, ami elve-

szí a kenyeret a becsületes mester elől.

Dávid tovább fut. Nyugodtan állva elgyönyörködni egy épületben, ezt a szokást nem fogják bevezetni a zsidók.

Dávid rég tudja, hogy zsidóknak sohsem lehet nyugalma. A bűnei miatt. A keresztényeknek nem számítják annyira utána a rossz cselekedeteiket. Nyilván így van ez rendi. Dávidnak nincs is kifogása ellene. Ezek a népek erősebbek, mint mi. Bennünket gyöngévé tettek atyáink bűnei, most egy különösen finom zeneszerszám vagyunk Isten kezében, aki suhanó ujjakkal játszik és a hurok leggyöngébb rezgésére zugó büntetés dalát örvényli raiturk. Egy okkal több arra, hogy hálásak legyünk neki. Mert csak ezen az uton vezet rá bennünket arra, hogy megvizsgáljuk szívünket és szentségesítsük magunkat. Egyik barátjával, a történelemtudós Prosznitz Áronnal csak azért veszett össze Dávid, mert ez kimutatta, hogy Spanyol Izabella a zsidók kiűzése miatt bűnhődött gyermekeinek és sógországa gyermekeinek korai halála által. Esztelenység — ép a kiűzés napján hajózott ki ugyanezen Izabella szolgálatában álló Kolumbusz Kristóf Palos kikötőből és isten áldásától kísérve mérhetetlen országokat és kincseket fedezett fel a bűnös nőnek. Kell-e tisztább bizonyíték arra, hogy más népek bűneit nem egyazon mértékkel mérik, mint a mieinket? — Dávid szereti az igazságot és nem engedti félrevezetni magát — végül is mi közünk más népek bűneihez, — törődünk a sajátunkkal!

Ilyenfajta gondolatokkal — és ezek az ő kedvenc gondolatai — foglalkoznak Dávid nagybuzdón, ha ezuttal nem kellene másra figyelnie. Már háromszor szalasztották meg, most figyelemmel vizsgálja a királyi udvar falait. Mily állhatatos bűnhözés történik ezek között a sárgás-fehér falak között! Babel tornya. És mellette befejezetlenül, vázában az óriási Ujkapu két mester veszekedett, hogy melyik vezesse az építkezést és ezért abba kellett hagyni. Veszekedés és vad megátalkodottság mindenütt, erő, tombolás, gyűlölet, harc. — Órség halad el, lépéseik ropognak az uccakövény, dacos ivelésű vasszakok reszketnek — csuna vadállat, emberévő és Dávid tudja a talmudból, hogy nem díszére vannak a fegyverek az embernek, hanem oléktelenítésére, de a fiatal, barna arcok egészségesen nevetnek elő a kapuk alól — egy gonosz világ, mások világa — nem a mi világunk, de olyan szép, olyan szép!

Ilyen gondolatokkal ér Dávid a városi temetőhöz. Az óvárosi oldalon maradvá, bekanyarodik a város fala mellett, antely rövidesen eltűnik a kertek facölöpök és házak között. A »Tavi békához« címzett kovácsműhely a keletest mester. Félénken közeledik a kovácsmesterhez, aki izzó vasat szorit le keményen az illőre, mialatt a két legénye nehéz kalapáccsokkal ütögeti.

»Váry egy kicsit, zsidó!«

A szurtos legények hatalmas mozdulatokkal emelik magasra karjaikat: talán nem is szándékosan lökdösik meg. De a hely nagyon szűk.

Eltart egy nevedőrárt is, mikorra Dávid ellopózik a sziszegő fűtató mellett a szőlőtől, ahol oly láng és zaj volt, mint a pokolban.

(Folyt. köv.)

LITHYNIA Gyógyvíz!

Vese-, hólyag- és epebántalmak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA viztelítő-üzem, Cluj, Calea Regele Ferdinand

KIADÓHIVATAL

Str. Baron

SZERKESZTŐSÉG

Ejelli telefon

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre . . .

Félévre . . .

Negyedévre . . .

Egy óra . . .

XI évfolyam

1928 július

* 5688

A dorn

Az égbe nyuló zótt, a kies felvétel, idillikus állapotok. Egyenesen operett dolog, hogy az élelenebb eseményeknél a legesapongó agyvérő ki tud gondolni »Family hotel« című szürke öltöztetésű belső állapotokhoz, ugyanis az történet, őrség személyzete a temben zsebmetsző, mely precíz tervszerű forgalmas családok zörségét. Az állon zete, minthogy nem melegsés nemes műzsebmetsző alkalmányságot szakszerűtbe. Rövidesen a doaktívek olyan szerszer, hogy gyakran túlléte.

Az állomásrendő jobb ügyhöz méltó dól. Zaharescu re gorusággal tartotta lomáson, amely elvára felé induló v utasokat beteretlék be és senkiteme bo mig a dornavatrai szen nem állott. A perze ott voltak a közben hűségese gúket. Minden von szeltek néhány zse hány bőrdőnt. A beszállították a ren hoi a hivatalos rab ríelen megosztottak esell, hogy egy-egy helyszínen észrevet és kétségbeesve sz őrtőnőkhöz panaszú rendőrfőnök ment selő részletes jegyz biztosította a káros lai megindításáról. dozat kitétte a lábát, nal a papirkosárba

Évekig tartottak a napok a dornesti áll nemrég a banda eg gósága miatt gyanu osondóparancsnoksá után a dornesti áll személyzetét főnökök lák. Igaz részvétel öketes betőrdobanda szen ha ez a szerenc nem jön, úgy még végtelenségig folyta és főleg hasznos sz

Zokszavunk csupá állapotokkal szembe ilyen események években át rendszer háborodásunk csak szólhat, amely olyan deaktívekkel alkalma kétszék rablóbanda dornesti idill kétségé lenség, de alig telik sági közegek kisebb séről ne kapjunk je

Ezek a visszaélése ban károsítják ugya kal, vagy az államot ban. Ugylátszik, itt bele azokkal a bec ezeket a kóros jele Hiszen itt van a da